

OVERORDNET SKJØTSELSPLAN FOR FRIOMRÅDER I STAVANGER 2018

Vedtatt av Kommunalstyret for miljø og utbygging 27. februar 2018

STAVANGER KOMMUNE
PARK OG VEI

Innhold

Innledning.....	5	Langøy	43
Rammer for overordnet skjøtelsesplan	6	Vassøy.....	45
Skjøtelsesplaner	8	Store Marøy	47
Kostnader for restaurering/skjøtsel	9	Litle Marøy	49
Skjøtelsesmetoder	10	Lindøy.....	51
Fremmede uønskede arter	11	Friområdet fra Breivik - Ramsvik.....	53
Treslagsskifte – fra fremmed sitkagran til stedegen løvskog.....	12	Friområdet Ramsvik - Strømvik	55
Totale kostnader ved overordnet skjøtelsesplan	13	Hillevåg bydel.....	56
OMRÅDEOMTALER – FORDELT PÅ BYDELER.....	14	Bergåstjern, Åsen.....	59
Hundvåg bydel	15	Bøygen ved Saxemarka	61
Lunde friområde - Hundvåg.....	17	Sommerro	63
Saltneset - Hundvåg	21	Vannassen	65
Husabøryggen – Hundvåg.....	23	Limahaugen - Jernaldergården, Ullandhaug.....	67
Tømmervika – Hundvåg.....	25	Sørmarka.....	70
Austbø / Klampen – Hundvåg.....	27	Litle Ullandhaug	73
Trollskogen – Hundvåg.....	29	Eiganes og Våland bydeler	74
Buøyskogen og Vanntårnet	31	Mosvatnet og Vålandskogen.....	77
Bjørnøy.....	33	Lassa	81
Engøy	35	Gramstadhaugen	83
Dollevigå – Roaldsøy.....	37	Litle Stokkavatn og omkringliggende friområder	85
Sølyst friområde	39	Madla bydel	87
Storhaug bydel.....	40	Tjensvoll friområde	89
		Madlaforen.....	91
		Håhammaren.....	93

Store Stokkavatnet.....	95
Krossberg	99
Aubeberget	101
Korpsdalen	103
Mjughaug	105
Kvernevik friområde	107
Kvernevikskogen.....	109
Resnes, Hålandsvatnet.....	111
Tasta bydel	112
Austre Åmøy – Kommuneskogen og andre friområder	115
Tastarustå med Varden	117
Tastaveden.....	119
Vardeneset.....	121
Dusavik.....	123
Hinna bydel	124
Gauselskogen	127
Hindalsdammen - Vaulen.....	129
Boganes	131
Gauselholmen.....	133
Forusskogen	135
Ungdomsgeilen – Jåttå	137
Godeset – Gausel.....	139
Ulsberget	141
Vaulen friområde.....	143

Andre områder – «Fri sikt» og sjøfuglholmer	145
VEDLEGG	146

Innledning

Naturen i Stavanger er uten unntak påvirket av mennesker. Gjennom målrettet skjøtsel av vegetasjon og landskap legger vi rammene for befolkningen sine turopplevelser og hvilke planter og dyr som lever i områdene. Rett skjøtsel vil heve opplevelsesverdiene for mennesker og bidra til et større artsmangfold.

Den første versjonen av ”Overordnet plan for skjøtsel av kommunale naturområder/friområder i Stavanger” ble vedtatt i 2009, med påfølgende revisjon i 2011. Arbeidsmetoden og oppbyggingen i denne planen er basert på de tidligere versjonene, i tillegg til erfaringer gjennom de siste årene med praktisk gjennomføring av skjøtselstiltak.

Overordnet plan

Overordnet skjøtelsplan for Stavanger gir føringer for naturskjøtsel for alle de større kommunale friområdene i Stavanger. Planen er i tråd med kommuneplanen og andre overordnede planer for Stavanger, samt Handlingsplan for biologisk mangfold vedtatt i 2011. I tillegg er plan for Fri sikt (vedtatt av KMU i 2012) innarbeidet i planen.

Planen gir føringer for kommunalt eide friområder - hvilke områder som skal være skog og hvilke som skal være åpne. I tillegg viser planen mosaikkområder, som i ulik grad vil være en blanding av åpne og skogdekkete arealer, og enkelte viktige våtmarksområder. Planen viser også prioriterte utsiktspunkt (Fri sikt) i friområdene. Dette var som nevnt tidligere behandlet i en egen plan, men er nå tatt inn som en del av en samlet overordnet skjøtelsplan.

Kostnader

Planen estimerer kostnader for foreslåtte tiltak. Prisene er justert fra tidligere versjoner av planen, basert på erfaringer de siste årene. Tiltak som er kostnadsberegnet, kommer i tillegg til allerede iverksatte tiltak gjennom ordinær drift, dvs. gjennom avtaler med Stavanger natur- og idrettservice KF, Landskapsentreprenørene AS (Tasta bydel) og inngåtte skjøtelsavtaler med bønder eller vedlikeholdsavtaler med frivillige. Ordinær drift er spesifisert i kommunens anleggsregister (ISY-park).

Kart

Kartgrunnlaget i planen er digitalisert i samarbeid med Geodataavdelingen. Kartene blir lagt inn som et eget temalag i kommunens kartløsning. Dette åpner for bedre tilgang til planen og nye muligheter for uthenting av arealstatistikk, bruk i andre planer med mer. Det er også et mål at kartene blir lagt ut som åpne data, og dermed er tilgjengelige for alle. Her er allerede kommunens kart for anleggsregisteret tilgjengelige.

Planprosess

Planen er utarbeidet av Park og vei, og ble behandlet av Kommunalstyret for miljø og utbygging (KMU) første gang 5. desember 2017. Deretter har planen vært på høring til alle bydelsutvalg og Forum for natur og friluftsliv.

Planen legges frem for endelig godkjenning i KMU 27. februar 2018.

Fremtidige revisjoner

Det er et mål å revidere planen hvert femte år eller ved behov.

Rammer for overordnet skjøtelsesplan

Overordnet skjøtelsesplan for Stavanger gir føringer for naturskjøtsel av de større kommunale friområdene i Stavanger. Planen fastsetter hvordan vi ønsker at friområdene skal se ut, som igjen gir føringer for hvilken skjøtsel som skal utføres i områdene.

Kostnader for skjøtsel er estimert for hvert delområde i planen, og oppsummert i kostnader for restaurering og årlige kostnader. Dette er kostnader som kommer i tillegg til ordinær drift av områdene.

Planen kan ikke fange opp alle friområder som er i kommunal eie. I første rekke er det friområder med en naturlig utforming (utmarksareal) som er tatt inn i planen, men også områder som inngår i større sammenhengende grøntdrag.

Omhandlede områder er kartfestet og inndelt i hovedkategorier – åpent landskap, mosaikk og skog. I tillegg er enkelte viktige våtmarksområder og utsiktspunkt (Fri sikt) tatt med.

Områdene i planen oppfyller ett eller flere av følgende kriterium:

- Friområder med rike naturverdier.
- De største friområdene og de som er del av overordnet grønnstruktur.
- De mest brukte friområdene.
- Friområder med prioriterte utsiktspunkt.

Områdekategorier – hvordan planen deler inn de aktuelle områdene:

Åpent	<p>Områder som vi vil holde åpne for å ivareta naturmangfold, landskapsbilde eller rekreasjonsverdi. Mindre tre- og buskfelt kan forekomme.</p> <p>De åpne områdene blir skjøttet gjennom grasslått, beite, lyngsviing, mekanisk lyngheiskjøtsel eller andre ryddemetoder som egner seg.</p> <p>Områder som skjøttes med grasslått skal slås 1-2 ganger i vekstsesongen. Er det plenareal, så blir disse slått jevnlig gjennom vekstsesongen etter en egen standard (innenfor vanlig drift).</p>
Mosaikk	<p>Områder som består av en blanding av åpne og skogkledde arealer. Mosaikk kan også representere kantsoner mellom åpne arealer og skog eller vann.</p> <p>Et område som er avsatt som mosaikk skal ha et åpent uttrykk med spredte trær over det hele eller grupper av trær/busker.</p>
Skog	<p>Dette er områder hvor det skal være skog. Skogen kan enten være utvokst eller ung, men arealet skal ha eller få et skogpreg over tid. Enkelte områder skal få utvikle seg naturlig, mens andre skal skjøttes mer aktivt og være mer lysåpne.</p>
Våtmark	<p>Områder som er preget av våtmark, kantsoner til vann eller myr. Områdene har stor betydning som levested for mange dyre- og plantearter, og er ofte truet av inngrep, drenering og gjengroing.</p> <p>Områdene skal skjøttes slik at de beholder sitt våtmarkspreg. Det er viktig å rydde oppslag av trær fra våtmarksområder.</p>

Ingen bruk av kjemiske sprøytemidler

Kommunen begynte å fase ut sprøytemidler i grøntområdene allerede i 2014. Kommunalstyret for miljø og utbygging vedtok giftfri vegetasjonskontroll i alle kommunale arealer samme høst. Året etter kom det nasjonale forbudet mot spredning av plantevernmidler på arealer som er åpne for allmenn ferdsel.

Ingen bruk av sprøytemidler er lagt til grunn for beregningene i denne planen. I praksis betyr det at en etter hogst, må inn igjen å rydde etter noen år fordi stubbene skyter nye skudd. Før ble dette forhindret ved å pensle kjemiske plantevernmidler på stubbene. Omleggingen fordyrer naturskjøtselen, men er til det beste for miljøet, de som utfører skjøtselen og for brukerne av friområdene. Det er gjort unntak fra regelen for fremmede uønskede plantearter. Disse må vi fortsatt bruke sprøytemidler mot enkelte steder.

Forklaring av begreper brukt i planen

Skjøtsel	Aktive tiltak som ivaretar tilstanden til et område. Dette omfatter mange typer tiltak som for eksempel hogst, beite, grasslått, lyngsviing med mer.
Restaurering	I denne planen betyr dette å tilbakeføre et område til en ønsket tilstand. Vanligst er dette å åpne gjengrodde områder ved skoghogst i vår kommune. Men også treslagsskifte er en form for restaurering ved å fjerne fremmede treslag som sitkagran, og deretter plante langlivet løvskog (for eksempel eik), for å etablere en skog av stedegne arter. Områdene må først gjennom en fase med restaurering, før årlige skjøtselstiltak kan gjennomføres som en type vedlikehold.
Stedegne arter	Stedegne arter omfatter arter som var, eller antas å ha vært, etablert i Norge med reproduserende bestander før år 1800.

Tynningshogst	Forsiktig tynning av skog som ikke er utvokst. Typisk tynning av planteskog som er omkring 10-15 år gammel for å gi gjenværende trær tilstrekkelig plass til å vokse. Det er viktig å tynne på rett tidspunkt for både å ivareta trærnes lengdevekst og for å gi dem tilstrekkelig lys og plass til å vokse på.
Fri sikt	Utvalgte utsiktspunkt i friområdene som skal holdes åpne ved vegetasjonsrydding.
Skiveslått	Grasslått med oppsamling av graset i etterkant. Blir i hovedsak utført på sensommeren etter frøsetting for å fremme blomsterenger.
Grasslått (grasbakke)	Arealer blir som hovedregel slått to ganger i løpet av vekstsesongen med slagklipper. Graset blir ikke samlet opp i etterkant. Første slåtten ligger inne i avtaler om ordinær drift, mens andre slåtten er en ekstrabestilling.
Skjøtselsavtaler	Avtaler med private bønder om beite eller slått i friområder. Det er utarbeidet egne retningslinjer for skjøtselen for at områdene skal være tilgjengelige for folk og sikre at skjøtselen ivaretar/fremmer naturmangfold.
Vedlikeholdsavtaler	Avtaler med velforeninger, naboer eller frivillige organisasjoner om skjøtsel av sitt nærområde eller et friområde. Tiltak kan være vegetasjonsrydding, grasklipping, lusing av fremmede arter med mer.
Fremmede uønskede arter	Fremmede uønskede arter er arter som ved menneskelig hjelp finnes utenfor sitt naturlige utbredelsesområde (tidligere eller nåværende) og spredningspotensial. Noen arter er fremmede i hele Norge, mens andre er regionalt fremmede, da de kun finnes naturlig i deler av landet. Fremmede arter truer ofte arter som naturlig hører til et sted.
Vindfall	Trær som har falt i vinden.

Skjøtselsplaner

Skjøtselsplaner er planer for hvilken type natur et område skal ha og hvordan oppnå dette gjennom skjøtselstiltak.

Dette er en overordnet skjøtselsplan, som danner et grunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner for enkeltområdene nevnt i planen. Utarbeidning av detaljerte planer for alle områdene i planen er imidlertid et tidkrevende arbeid. I flere tilfeller er grunnlaget i denne planen, sammen med beskrivelser i kommunens anleggsregister, godt nok for igangsetting av restaurerings- og skjøtselstiltak.

Skjøtselsplaner for enkeltområder har en mer finmasket områdeinndeling og en mer detaljert skjøtselsbeskrivelse enn tilfellet er i overordnet plan. Skjøtselsplanene innbefatter grundigere undersøkelser av områdene, og dette kan medføre endringer i skjøtselstiltak og kostnader.

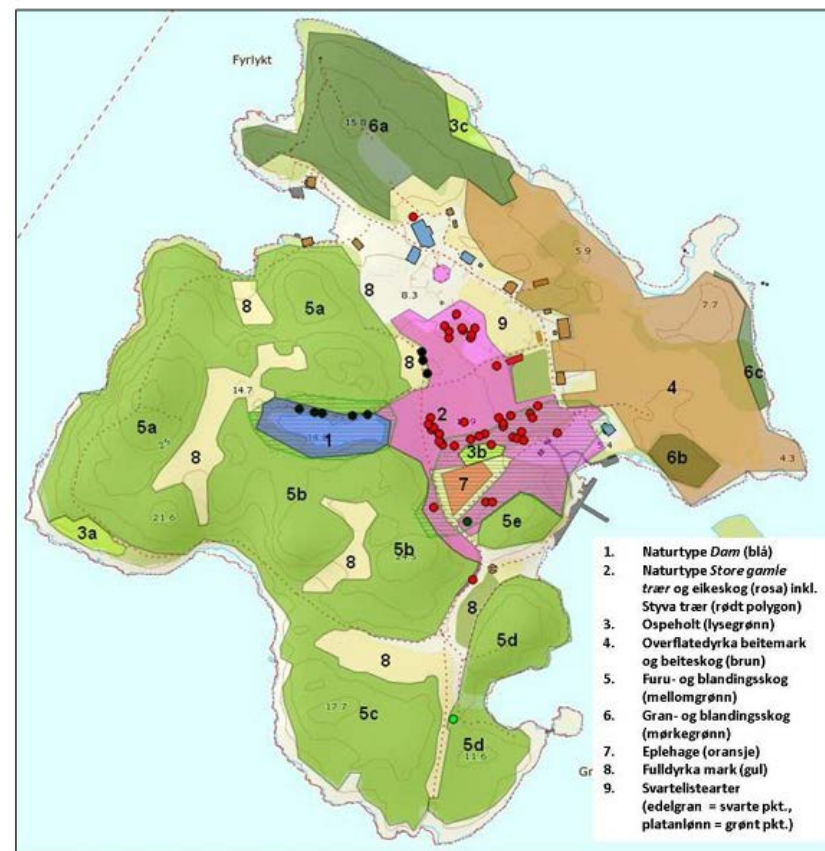
Klare mål og tilgjengelige områder

Det er viktig at skjøtselsplanene inneholder klare mål for arbeidet og at det velges riktig skjøtselstype for å nå målsetningen.

Skjøtselsplaner for urbane områder som Stavanger, må også inneholde tanker om tilgjengelighet for ulike brukergrupper, informasjon til publikum, metoder for å begrense slitasje av områder med mer.

Planene må være fleksible og oppdateres etter utførte skjøtselstiltak eller eventuelle hendelser som kan forandre behov for skjøtsel. Dette kan for eksempel være tilplanting av skog etter stormskader eller ved endret bruk som følge av opparbeidelse av friområder til aktivitetsarealer med mer. Det kan også være nødvendig å evaluere skjøtselsmetoder etter erfaringer fra første tiltak.

Eksempel fra skjøtselsplan for Lindøy:

Figur 5.1. Inndeling av skjøtselsområder på Lindøy. Nummerering viser til kapittelinndelingen under.

Kostnader for restaurering/skjøtsel

Skjøtsel i by må ta hensyn til flere faktorer enn skjøtsel i større utmarksområder. For å sikre gode turopplevelser og at områdene skal være tilgjengelige, må du legge mer tid og penger i for eksempel sikring av områdene under skjøtselsarbeidet, større grad av opprydding etter hogst og vegetasjonsrydding, hyppigere intervall for skjøsteltiltak og tilrettelegging i form av porter og gjerdeklyvere. Ofte er turveier de eneste tilkomstveiene til friområdene, og det kan oppstå slitasje/skade på disse ved kjøring, som må repareres i etterkant.

Kostnader for skjøtsel vil variere fra område til område. Dette skyldes at tidsforbruket ved de ulike arbeidsprosessene vil variere sterkt med vegetasjonstype, krattmengde, terrengforhold, hvem som utfører arbeidet, type skjøtselsmetode og værforhold.

Beregninger brukt i planen

Tabellen til høyre viser prisene som kostnadsberegningene i planen er basert på. Disse er fastsatt ut ifra fra Park og veis egne erfaringer med bestilling av skjøtselsoppdrag fra de siste årene. Prisoverslagene på de enkelte områdene i planen er likevel justert noe ut fra kunnskap om stedlige forhold.

Priser for tiltak som inngår i ordinær drift er ikke tatt med i kostnadsberegningene, da dette inngår i oppdragene til Stavanger natur- og idrettsservice KF/Landskapsentreprenørene AS.

Priser brukt til kostnadsberegninger i planen		
Tiltak	Pris i kr	Kommentar
Grasslått	650 pr daa	Gjennomsnitt.
Skiveslått	1 300 pr daa	Gjennomsnitt.
Oppsetting av sauegjerde	400 pr meter	Materiell og arbeid.
Oppsetting av gjerdeklyvere	3 500 pr stykk	Oppsett + ekstra antisklibeslag.
Planting av skog	6000 pr daa	Gjennomsnitt med planter.
Restaurering av dammer (utgraving)	100 000 pr stykk	Gjennomsnitt pr dam. Vil variere med størrelse og beliggenhet på dam.
Lyngsviing	2 000 pr daa	Gjennomsnitt. Svært vær- og stedsavhengig.
Rydding av tett kratt	20 000 pr daa	Gjennomsnittstall. Inkl. oppflising og etterarbeid.
Rydding av glisne kratt	10 000 pr daa	Gjennomsnittstall. Inkl. oppflising og etterarbeid.
Rydding oppslag av trær	5000 pr daa	Utgangspunkt for rydding i lynghei.
Skogtynning	1500 pr daa	Ungskog.
Mekanisk lyngheiskjøtsel	1000 pr daa	F. eks. slått med ryddesag.

Skjøtselsmetoder

All natur i Stavanger er på en eller annen måte påvirket av mennesker. Friområdene inngår derfor i en type kulturlandskap, som krever skjøtsel i større eller mindre grad for å bli ivaretatt. Valg av skjøtselsmetode avgjør hvilken natur du får i området.

Flere klassiske kulturlandskap er resultat av lang tids bruk, og har ofte stor verdi som spesiell naturtype. For Stavanger sin del er velskjøttet kystlynghei eller slåtteeng noen av de mest verdifulle naturtypene som finnes i kommunen. Skal du ivareta disse, må du helst bruke tilsvarende skjøtselsmetoder som tidligere. Fravær av gjødsel er særlig viktig.

Vurderinger

En del områder har kommet langt i gjengroingsprosessen, eller har på annen måte mistet sin opprinnelige karakter hvor det er vanskelig eller umulig å reetablere det opprinnelige kulturlandskapet. Her blir det en avveining om området skal holdes åpent eller ikke, og hvordan skjøtsel enklest kan gjøres. Før skjøtsel iverksettes, må altså målet for skjøtselen fastsettes - skal området kun holdes åpent eller er formålet å ta vare på spesielle arter eller naturtyper?

Vanligste skjøtselsmetoder

De vanligste skjøtselsmetodene er beiting, slått, lyngsviing, lyngslått, skogspleie ved tynning og krattrydding. Når type skjøtselsmetode er valgt, må det også bestemmes hvor intensiv skjøtselen av de enkelte områdene bør være, dvs. hvor ofte skal du gjennomføre tiltak.

Skog

For at et skogsområde skal få en god kvalitet innenfor en rimelig tidshorisont, bør det skjøttes gjennom skogtynning. Ungskog krever mer skjøtsel enn gammelskog, som krever lite skjøtsel. Årsaken til dette er at i en ungskog er det mer lys, og flere arter kjemper om plassen. Etterhvert som trærne vokser, må det tynnes for å gi plass til de trærne du ønsker å ta vare på. På denne måten får du etablert skogen raskere og med bedre kvalitet enn uten tynning. I en gammel skog har trærne etablert seg, og tilstanden er mer stabil. Hule og døde trær er svært viktige å ta vare på for å ivareta biologisk mangfold.

Grasarealer

Enger som slås kun en gang i året på sensommeren etter frøsetting, og med påfølgende oppsamling av graset, er verdifulle for biologisk mangfold. Denne type skjøtsel, uten gjødsling, vil på sikt øke artsmangfoldet i enga, og den kan utvikle seg til fin blomstereng. Dette forbedrer videre insektproduksjonen, som er helt avgjørende for samspillet i naturen.

Slike engarealer er vakre og hever opplevelsesverdien og naturmangfoldet i friområdene. Samtidig vil graset sommerstid vokse seg høyt før det blir slått, og kan være vanskelig å gå i. Noen steder klippes det derfor stier gjennom engene for å bedre tilgjengeligheten, mens de mest brukte arealene klippes som grasbakke (slått to ganger i løpet av vekstsesongen) eller som plen.

Skjøtsel som plen er veldig ressurskrevende og kostbart, og må derfor begrenses til enkelte områder. I tillegg har de mest intensivt skjøttede områdene mindre/liten verdi for biologisk mangfold. Det må altså avveies for hvert område hvilken type skjøtsel som passer best.

Fremmede uønskede arter

Fremmede uønskede arter er arter som ved menneskelig hjelp finnes utenfor sitt naturlige utbredelsesområde (tidligere eller nåværende) og spredningspotensial.

Noen arter er fremmede i hele Norge, mens andre er regionalt fremmede da de kun finnes naturlig i deler av landet.

Fremmede uønskede arter er en av de største truslene mot naturmangfoldet på global basis (Artsdatabanken). I Norge er det laget en egen nasjonal liste over fremmede arter, *Svartelista*. Her er artene rangert etter hvor miljøskadelige de er vurdert til å være.

Det er også laget en egen forskrift som gjelder fra 1. januar 2016, *Forskrift om fremmede organismer*. Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet.

Fremmede arter i Stavanger

Stavanger har et mildt klima, hvor mange fremmede arter kan etablere seg. Vi ser flere steder konsekvensene av at fremmede arter har spredt seg til friområdene, og fortrenger våre naturlige arter. Mange områder blir i tillegg nesten ufremkommelige når slike arter får etablert seg.

Dumping av hageavfall i friområdene, flytting av jord som inneholder plantedeler av fremmede arter i forbindelse med anleggsarbeid og tidligere utplantinger er noen av hovedårsakene til spredning av fremmede arter i Stavanger.

Bekjempelse – prioriterte områder og arter

Stavanger kommune prioriterer bekjempelse av planter fremfor andre organismer. Villmink på sjøfuglhekkeplasser bekjempes årlig før hekketiden. Flere av de fremmede artene er svært vanskelige å bekjempe, og arbeidet er både tidkrevende og kostbart. Stavanger kommune har vedtatt en miljøvennlig skjøtsel uten bruk av kjemiske sprøytemidler, men for mange av de fremmede artene må det dessverre gjøres unntak fra dette.

Bekjempelse skjer ved nedkutting, oppgraving, omlegging til plen, hogst og kjemisk behandling. Det er generelt behov for mer kunnskap om hvordan en bekjemper fremmede arter på en mest effektiv og miljøvennlig måte. Park og vei er i dialog med fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt om dette.

Friområdet ved Mosvatnet og Gauselskogen er særlig prioriterte områder for bekjempelse av fremmede plantearter, men bekjempelse skjer også ved store forekomster i andre friområder, som for eksempel ved Emmaus. Prioriterte arter er kjempebjørnekjeks, parkslirekne og prydbriungebær. I Gauselskogen er også platanlønn og gran prioritert. I flere av skogsområdene blir sitkagran gradvis fjernet og erstattet med naturlige løvtrær.

De mest problematiske artene i Stavanger er:

- kjempe- og parkslirekne
- kjempebjørnekjeks
- sitkagran
- ulike mispelarter
- prydbriungebær
- platanlønn
- rynkerose
- villmink
- sørv (fisk)
- brunskogssnegl

Treslagsskifte – fra fremmed sitkagran til stedegen løvskog

I flere av Stavangers friområder er sitkagran det dominerende treslaget. Dette er særlig tilfelle i Sørmarka, hvor sitkagran dominerer over store områder. Trærne ble plantet i første halvdel av 1900-tallet, uten at det har vært noen særlig aktiv skjøtsel (tynning) i etterkant.

I dag er skogen utvokst og trærne har en dårlig kvalitet, som gjør skogen utsatt for vind, og vi har mye vindfall. Utfordringen er at skogen må fornyes, og dette må gjennomføres på en måte som både ivaretar opplevelsesverdiene i dette unike turområdet, samtidig som en unngår problemer med mye vannavrenning til boligområdene omkring.

Sitkagran – et utfordrende treslag

Sitkagran stammer fra Nord-Amerika, og er et fremmed treslag som ble plantet i store områder langs kysten av Norge på 1900-tallet. Arten er i dag uønsket i norsk natur, da den sprer seg og fortrenger naturlige arter. Videre er sitkaskogene svært artsfattige og mørke med begrenset opplevelsesverdi. Mange av skogene er i dag eldre enn 60 år gamle og begynner å bli utvokst. Arten er svært utsatt for vindfall, og skogene er rett og slett modne for utskifting i dag.

Fra hogstflate til skog

De første årene etter hogst ser områdene svært uryddige ut, men etter 8-10 år har den nyplantede løvskogen strekt seg høyere, og skogbildet begynner å komme tilbake. De gamle stubbene og greinene i hogstfeltet råtner bort og det hele ser straks med innbydende ut. Skogen må tynnes for å ta vare på de ønskede trærne.

Klimarobust og langlivet skog

Det er viktig at kommende skoger har et langt tidsperspektiv og varer i flere generasjoner. De skal videre være tilpasset et våtere, mer vindfullt og varmere klima. Valg av treslag avhenger av om jorden er næringsrik eller fattig, solinnstråling, jordtykkelse på stedet med mer.

Stavanger kommune planter nå eik som dominerende treslag ved treslagsskifte. Dette er et svært langlivet tre, som gjerne lever i flere hundre år. I tillegg er eikeskogen lysåpen, og det kommer også andre treslag inn ved naturlig frøsetting. Resultatet blir flotte, lysåpne og opplevelsesrike skoger med vegetasjon på skogbunnen og ulike typer trær. Dette er svært artsrike skoger, og selv om etableringen tar tid, er et godt tiltak for å sikre biologisk mangfold for ettertiden.

Ikke alle områder på en gang

Treslagsskiftet må gjennomføres over lang tid for å unngå at turområdene blir for påvirket. Dette er også best for biologisk mangfold, da du bevarer en blanding av åpne arealer og skog i ulike alder. Skog forsinket avrenning fra områdene. Dette må tas høyde for ved hogst, slik at det ikke blir flomproblemer i tilgrensende områder. I praksis må vi derfor ikke hogge for mange tilstøtende områder på samme tid, men fordeler det utover.

Totale kostnader ved overordnet skjøtselsplan

Et av formålene med overordnet skjøtselsplan er å synliggjøre kostnadene ved planlagt skjøtsel. I forslag til plan ligger kostnader med skjøtsel til hvert av de utvalgte områdene spesifisert på restaurering (dette er engangstiltak for å sette områdene i stand) og årlige kostnader av vedlikeholdsskjøtsel. De foreliggende kostnadene er overslag basert på dagens priser og erfaring ved denne type tiltak som forklart i kapittelet «Kostnader for restaurering/skjøtsel».

Andre kostnader ved drift av friområder, som ikke er naturskjøtsel, er ikke dekket av kostnadene i planen. Dette er kostnader knyttet til istandsetting av turveier, dreneringstiltak for å avhjelpe overvannsproblemer, informasjonstiltak, istandsetting av steingjerder og andre uforutsette kostnader.

En forutsetning for kostnadene er at dagens skjøtselsavtaler (avtaler om skjøtsel med private) fornyes og at det inngås nye beiteavtaler. Her kommer det gjerne engangsutgifter til oppsetting av gjerde.

En del tiltak som ikke utføres årlig, men med jevne mellomrom, er fordelt på årlige utgifter for å få en årlig kostnad. Dette omfatter for eksempel rensing av dammer og tynning av ungskog.

Kommunen har ikke kartlagt fremmede uønskede arter i alle friområdene. Kostnader i planen er beregnet for delområder der bekjempelse av fremmede uønskede arter er prioritert. Totalkostnadene hadde blitt langt høyere dersom en skulle lagt opp til bekjempelse av alle kjente og ukjente forekomster.

BYDEL	ÅRLIG VEDLIKEHOLD	KOSTNAD RESTAURERING
Eiganes og Våland	135 700	710 000
Hillevåg	166 350	1 472 500
Hinna	64 000	730 000
Hundvåg	347 350	2 369 000
Madla	359 000	1 260 000
Storhaug	157 100	1 636 000
Tasta	48 300	430 000
Gjerder for beiting	125 000	
Totalsum	1 402 800	8 607 500

Se vedlegg for samlet detaljert oversikt for hvert område fordelt på bydeler.

OMRÅDEOMTALER – FORDELT PÅ BYDELER

Hundvåg bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Lunde friområde - Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Lunde friområde på Hundvåg har et variert kulturlandskap som veksler mellom dyrket mark, beitemark og skog. Området har fine steingarder, og turstien på Lundsneset gir muligheten til flotte naturopplevelser og god kontakt med sjøen.

Det er store naturverdier innenfor området, både verdifulle naturtyper og utvalgte naturtyper. Enkelte store, gamle eiker som oppfyller kravene til utvalgt naturtype, er registrert rett ved gammelt militærlager. Ytterligere er det en kystlynghei med mye flekkmarihånd. I friområdet ovenfor Lundebakken er det en naturbeitemark med en tidligere registrert jordnøtteng. Området er trolig en av kommunens mest interessante naturbeitemarker, som nå er i dårlig hevd.

Lundeskogen består i hovedsak av plantet sitkagran. Store deler av skogen er nedblåst, men de vestlige delene er mer intakt. Denne delen av skogen huser kommunens eneste hegrekoloni.

Langs turveien som går rundt neset er det et stort felt med parkslirekne. Denne arten er en uønsket fremmed art.

Bruk av friområdet:

Det er bygd flere turveier på Lunde de senere årene, der en ytterst rundt hele Lundsneset er belyst. Området er et svært populært turområde. I tillegg til å ha regional verdi for friluftsliv, er det et viktig nærturområde for Hundvåg bydel med turveier, balløkke og utendørs amfi, som blant annet benyttes av skoler og barnehager til samling og undervisning utendørs.

Minnesmerket for 22. juli er plassert ytterst på neset. Området er også tilrettelagt med flere gjerdeklyvere og sitteplasser. I nordvest er det etablert en liten badeplass.

Området benyttes mye av barn. I skogen som grenser til Lunde skole, har skolen fått tillatelse til å sette opp en gapahuk. Sentralt på Lundsneset har en speidergruppe tilholdssted med gapahuk og leirplass. På begge stedene er det lagt til grunn at allmennheten skal tilgang.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går ut på Lundsneset.

Den nordvestlige delen av friområdet er pr 2017 påvirket av anleggsarbeid i forbindelse med Ryfast-prosjektet. Dette området skal tilbakeføres, og det skal bli bygd en bydelspark, parkeringsplass og turveier.

Pågående skjøtsel:

På Lunde foregår det skjøtsel på store deler av området: Beiting, grasslått og tynningshogst i skogen etter behov. Flere gjerder er restaurert for å styre beitet, og det er satt opp gjerdeklyvere for å gjøre arealene tilgjengelige. Det er ryddet utsiktskorridorer fra utsiktspunkt og kratt på den tidligere sterkt gjengroingspregete lyngheia. På de tradisjonelle beitemarkene beiter det sau. Det er innført restriksjoner for gjødsling for å fremme gamle kulturarter, samt for slåttetidspunkt av hensyn til fugl. Det pågår mekanisk bekjempelse av tistel.

Fri sikt: Det er etablert to utsiktsiktspunkt innenfor området, jf. kart. Disse korridorene må jevnlig ryddes for vegetasjon for å opprettholde utsikten.

Framtidig skjøtsel:

En vedtatt disposisjonsplan for Lunde styrer utviklingen av området. I vest skal det etableres en bydelspark og i nord et nytt friområde der blant annet «Ryfast-masser» fra bygging tunellen er fylt ut. Skjøtsel av disse områdene må tilpasses når områdene er opparbeidet, foreløpig blir området avsatt til bydelspark slått som grasbakke.

Store deler av Lundsneset huser viktige landskaps- og naturkvaliteter, og tiltak for å bevare disse skal prioriteres, samtidig som områdene skal være tilgjengelige for folk.

Pågående beiteskjøtsel i området må opprettholdes, beitetrykk må jevnlig ettersees. Lundeskogen er sterkt vindskadet, og nedre del av skogen ble felt vinteren 2018. Her skal det plantes eik og andre løvtrær etter hogst. Resterende granskog skal ivaretas så lenge som mulig av hensyn til hekkende gråhegre.

Kommende restaureringstiltak skal prioritere restaurering og skjøtsel av registrerte naturtyper. Særlig viktig er restaurering av naturbeitemark med gammel jordnøtteng ved Lundebakken og området omkring.

Fjerning av parkslirekne langs turvei må prioriteres.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnummer 0101223, 0101229 og 0101225.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Speiderne har vedlikeholdsavtale på arealet de disponerer sentralt på Lundsneset. I tillegg har det vært to avtaler for Lundeskogen, men disse er innstilt av sikkerhetshensyn på grunn av mye vindfall. Alle avtalene gjelder anleggsnr. 0101223.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	458			
Mosaikk	Totalt	90			
Skog	Totalt	155			
Åpent	Skjøtselsavtale	258	40 000		Restaurering før beite.
Åpent	Grasslått	200		130 000	Omfatter areal som ikke er klar for slått enda grunnet Ryfast.
Mosaikk	Rydding	90	400 000	10 000	Restaurering før beite.
Skog		155	150 000		Treslagsskifte Lundeskogen med planting
Frisikt	Rydding			10 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
Fremmede arter	Fjerne			10 000	
Diverse utgifter	Gjerde osv		320 000	20 000	Oppsett nytt gjerde, totalt 800 meter.
SUM KOSTNADER			910 000	180 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Foto: Bitmap

Saltneset - Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Saltneset er et friområde på vestsiden av Hundvåg som strekker seg ut mot Åmøyfjorden. Området består ytterst av kystlynghei som går over i treklynger og åpne gressflater. I nordøst er det et fuktig engområde med en liten dam. Området inneholder en sykkelcrossbane og en fotballbane. Det vokser et felt med den fremmede uønskede arten rynkerose ved stien i strandsonen og et lite felt i kystlyngheia. Det er åpnet flere utsiktsfelt i treklyngene.

Bruken av friområdet:

Nærturområde med badeplasser på begge sider av neset. Et svært populært område for både tur og rasting.

Tre av Stavangers 52 hverdagsturer går gjennom området.

Pågående skjøtsel:

Grasslått og vegetasjonsrydding i henhold til skjøtelsplan vedtatt av KMU 26. juni 2012. Flere felt med trær er tatt ut tidligere fra området.

En vegetasjonsskjerm mot veien skjermer området mot støy. Sykkelcrossbanen skal holdes åpen og må skjøttes med grusing og kantrydding. I øst skal de åpne arealene holdes som grasbakke og vollen mot veien i øst ryddes årlig for ugress.

Framtidig skjøtsel:

Omlegging av grusbane til grasslette for å øke bruksmulighetene. Det er behov for drenering i deler av området i forbindelse med

dette. Det blir innhentet pris for dette, og kostnadene er ikke tatt inn i tabellen.

Vegetasjonsområder mot boliger er endret fra skog til mosaikk, jf. kart.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Park og vei er i dialog med naboer om å inngå vedlikeholdsavtale høsten 2017.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	70			
Åpent	Lynghei	19	20 000	6 000	
Åpent	Grasslått	10		6 500	
Mosaikk	Rydding	5	100 000		
Skog		9	10 000		
Frisikt	Rydding				Kostnader ligger i åpent areal.
Fremmede arter	Fjerne			5 000	Rynkerose
SUM KOSTNADER			130 000	17 500	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Husabøryggen – Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Husabøryggen er et markert høydedrag midt på Hundvåg. Stedet har stor kulturhistorisk verdi og mange automatisk freda fornminner. Områdene er i stor grad oppdyrket, men flere av teigene ligger brakk i dag. Stedvis er området preget av sterk gjengroing. Deler av området skal utbygges til bolig, mens andre deler er regulert til friområde med formål bevaring av fornminner. Husabøryggen utgjør en viktig grøntkorridor mellom Ulsnes og Lundsneset, som blant annet er viktig for rådyr.

Bruk av friområdet:

Det er etablert et turveinettssom og området fungerer som nærturområde for bydelen. Området er en viktig lenke for å knytte sammen de mye brukte friområdene på Lunde og Ulsnes (Trollskogen).

To av Stavangers 52 hverdagsturer går gjennom området.

Pågående skjøtsel:

Det er iverksatt skjøtsel av de fulldyrka arealene i området gjennom skjøtelsavtaler. Videre er det ryddet kratt og trær på gjengrodd beitemark (2010 og 2011), men det er nå behov for ny rydding.

Fremtidig skjøtsel:

Det er et mål å holde store deler av området åpent av hensyn til kulturminner og landskap, men ha en langsgående grøntkorridor i sør med noen trær som kan fungere som skjul og spredningsvei for insekter, vilt og flora.

De åpne arealene er noe steinete, og en rekke trestubber, gjør at deler av arealet er vanskelig å slå med store maskiner. En må vurdere slått med slagklipper etter vegetasjonsrydding. Det ville trolig vært enklere å beite arealet, men området vil i framtida ligge svært tett inntil bebyggelsen. Det kan da være problematisk med beite her. Dersom en ikke får til en beiteordning for å holde arealene åpne etter restaurering, må en bruke alternative maskinelle metoder. Dette vil gi en høyere kostnad i den videre skjøtelsfasen.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

Skjøtelsavtaler (slått): Anleggsnummer 0101251.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent		79			
Åpent	Skjøtelsavtale	39			
Åpent	Grasslått	40	200 000	26 000	
Mosaikk	Tynning	5	20 000		
Skog		2			
SUM KOSTNADER			220 000	26 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Tømmervika – Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Åpent grøntdrag fra Austbø skole og ned til Tømmervika og Kalhaugsundet. Graseng på store deler av arealet. God utsikt nedover mot Lundsvågen. Området slås som skiveslått for å ivareta naturverdiene.

Bruk av friområdet

Nærturområde tilrettelagt med turveier, balløkke og badeplass.

Tre av Stavangers 52 hverdagsturer går gjennom området.

Pågående skjøtsel

Skiveslått i store deler av området. Enkelte felt med plen.

Fremtidig skjøtsel

Opprettholde dagens skjøtsel.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	39			
Åpent	Skiveslått	24		31 200	
Mosaikk		3			
SUM KOSTNADER				31 200	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Tømmervika badeplass. Foto: Kjell Helle-Olsen.

Austbø / Klampen – Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Austbø/Klampen er et friområde på Hundvåg som i hovedsak består av gammel kystlynghei under kraftig gjengroing. Opp mot Austbø ungdomsskole strekker det seg et friområde med mye fornminner.

Bruk av friområdet:

Nærturområde tilrettelagt med turveier, utsiktspunkt, badeplass, lekeplass, balløkke med mer. Området er svært mye brukt av befolkningen på Hundvåg.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom området.

Pågående skjøtsel:

Lyngheia omkring Klampen i øst har blitt skjøttet i flere år gjennom sauebeite og vegetasjonsrydding. Arbeidet ble påbegynt rundt 2010, og har siden vært ryddet årlig dels med frivillig dugnadsinnsats og dels med innleid hjelp. Terrenget er stedvis svært bratt og ryddingen har vært tidkrevende.

En fin dam ligger i området som tidligere ble brukt som skøyteis. Dammen har vært svært gjengrodd, og ble derfor gravd ut av i 2010.

Grassletter opp mot Austbø skole blir slått delvis gjennom skjøtselsavtale og vedlikeholdsavtale med naboer.

Fri sikt: Det er etablert et utsiktspunkt fra det høyeste punktet i lyngheia. Her skal vegetasjonen holde nede, dette inngår i det åpne arealet på kartet.

Fremtidig skjøtsel:

Fortsatt rydding av skog på områder avmerket som åpent. Opprettholde beiteskjøtsel. Mosaikk og skog i den sørlige skråningen skal tynnes. Gjengrodd område nærmest Austbø skole skal på sikt åpnes opp for å frigjøre fornminnene og gjøre området mer tilgjengelig.

Det er viktig at dammen blir holdt åpen ved å gjennomføre nødvendig utgraving/åpning ca. hvert tiende år.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnummer 0101220 og 0101602.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Tostenhagen BA har fått tillatelse til å opprette balløkke på anleggsnr. 0101096 og har ansvaret for skjøtsel av denne.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	86	150 000	10 000	Åpne skog vest for Hundvåg ring.
Åpent	Skjøtsel-savtale	48	200 000		Rydding lynghei.
Skog	Tynning	38	57 000		
Dam	Renske			10 000	Opprensning hvert 10. år, kostnad pr år.
SUM KOSTNADER			407 000	20 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Trollskogen – Hundvåg

Naturverdi og landskap:

Området består i hovedsak av plantet barskog med buskfuru og gran, men også noen lauvtrær. Det er noen åpne områder med plen og eng. Engarealene har innslag av typiske slåtteengarter. Langs sjøen er det en stripe med svaberg. Et tidligere hogstfelt er under gjengroing og det er spredd flere hagearter til området. Det finnes noen gamle bunkere innenfor området, og i sør et registrert fornminne (gravminne).

Bruk av friområdet:

Våren 1998 ble 140 daa av Sjøforsvarets anlegg på Ulsnes åpnet for allmennheten. Stavanger kommune fikk da tilgang til arealet. Ildsjelen Johan Kulleseid har lagt inn stor dugnadsinnsats på arealet, og har opparbeidet området med mange stier og tråkk, sitteplasser, bålplasser og andre oppholdsplasser. Området er utrolig populært og har blitt et utfartsmål for barnehager, skoler og familier. Det er en stor nedgravd søppelbeholder ved innfallsporten til området. Dette fungerer godt.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom Trollskogen.

Pågående skjøtsel:

Åpne arealer blir slått som plen og grasbakke uten oppsamling av gras. Trollskogens seniorvenner har overtatt dugnadsarbeidet på området etter Johan Kulleseid. Det er inngått en vedlikeholdsavtale mellom de og Park og vei. Skjøtselen består hovedsakelig av vedlikehold av stier og tråkk, vegetasjonsrydding, nedkutting av hageplanter og rydding av litt avfall.

Fri sikt: Det er etablert ett utsiktsiktpunkt fra flagghøyden, jf. kart. Dette området blir utvidet høsten 2017, og må jevnlig ryddes for vegetasjon for å opprettholde utsikten.

Framtidig skjøtsel:

Langs sjøen, særlig i et område i nordvest, er det flere vindfall. Noen av disse rydder seniorvennene, mens andre er så store at det skal bestilles entreprenør til å rydde de. I utsiktskorridoren og mot naboer i øst skal det fjernes en del grantrær. Skogen ellers er en viktig lekeskog, og det vil foreløpig ikke bli gjort noe treslagsskifte til naturlige arter for Stavanger. På sikt må nok dette likevel vurderes, da treslagene her har for så vidt kort levealder.

Ellers vil skjøtselen bestå av tynning, rydding av vegetasjon langs stier og tråkk, slått og nedkapping av hageplanter. Slåtten bør legges om til skiveslått med oppsamling av graset.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Trollskogens seniorvenner.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	23			
Åpent	Skiveslått	4		5 200	
Mosaikk		8	100 000	5 000	
Skog	Vindfalls-hogst	121	100 000	20 000	Årlig utgifter til frivillig dugnadsgruppe.
SUM KOSTNADER			200 000	30 200	

Buøyskogen og Vanntårnet

Naturverdi og landskap:

Det gule Vanntårnet på Buøy er et tydelig og velkjent landemerke på øyas høyeste topp. Store deler av området nedenfor tårnet består av flott sørvendt bøkedominert skog. Skogen er eldre og lysåpen med innslag av enkelte fremmede treslag som sitkagran og platanlønn. Videre strekker Buøyskogen seg mot nord omkring fotballbanen.

Bruk av friområdet:

Dette er et populært nærturområde som overlapper med skolegård og fotballbane. Det er flere turstier i området. Vanntårnet er et turmål med svært god utsikt. Skogen er lysåpen og har stor opplevelsesverdi.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Området omkring Vanntårnet skal holdes åpent som del av frisiktprosjektet. Rundt skolen er det flere lekeapparater, og disse skal holdes tilgjengelig. Ellers ordinær skogskjøtsel.

Frisikt:

Det er to frisiktsoner fra Vanntårnet, en mot nord og en mot sør.

Fremtidig skjøtsel:

Det må jevnlig ryddes småtrær av platanlønn og fjernes gran. I tillegg skal utkikkskorridorene holdes åpne. Løvskogen i nord er i dag noe gjengrodd, og bør tynnes.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	32			
Skog	Tynning	32	100 000		Tynningshogst, engangstiltak.
Frisikt	Vegetasjonsrydding	5		2 500	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
SUM KOSTNADER			100 000	2 500	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Bjørnøy

Naturverdi og landskap:

Friområdet på Bjørnøy nord består i hovedsak av kystlynghei som er delvis gjengroingstruet. Svaberg mot sjøen og opparbeidet areal med grasarealer.

Bruk av friområdet:

Dette er et nærturområde tilrettelagt med lekeplass og badeplass. Sti gjennom lynghei.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom området.

Pågående skjøtsel:

Restaurering av området gjennom vegetasjonsrydding ble utført i 2011 og 2017. Området ble ryddet for busker og trær.

Fremtidig skjøtsel:

Området må jevnlig ryddes for oppslag av lauvtrær og holdes åpent. Ideelt sett burde området vært beitet, men det er utfordrende å ha sau på så små områder.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	17			
Åpent	Vegetasjonsrydding	18		6 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
SUM KOSTNADER				6 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Engøy

Naturverdi og landskap:

Området består av en langstrakt og smal strandsone nedenfor bebyggelsen. Deler av arealet er påvirket av ulike inngrep, men arealet er likevel et populært nærturområde med badeplass. Området er stedvis preget av gjengroing og spesielt rynkerose har vokst seg stor to steder. En liten sjelden plante bendelløk vokser på området. Arten rødlistet med status er truet (NT). Arten er truet av gjengroing og vegetasjonsskjøtsel vil ivareta denne.

Bruk av friområdet:

Dette er et mye brukt nærturområde med badeplass. Kommunalt hus disponeres av Engøy velforening. Dykkerklubben bruker området til kurs.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Vegetasjonsskjøtsel ved behov.

Fremtidig skjøtsel:

Lokalitetene med rynkerose bør fjernes. Disse truer vokseplassen til bendelløk.

Avtaler med frivillige:

Bygget på friområdet er per 2017 lånt ut til Engøy velforening. De bidrar med stell av friområdet rundt.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	5			
Fremmede arter	Fjerne	5	3 000		Fjerne rynkerose
Mosaikk	Totalt	14			
Mosaikk	Tynning	14	140 000	15 000	Vanskelig tilgjengelig.
SUM KOSTNADER			143 000	15 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Dollevigå – Roaldsøy

Naturverdi og landskap:

Området består av lynghei som er sterkt gjengroingspreget der lyngen er i dårlig hevd. Det er flere nyere kulturminner i området, med både hustufter og steingjerder. Området har strandberg med smørbukk, kystbergknapp og blærelav. Nord for badeplassen vokser det grisnestarr, en sjelden art for kommunen.

Bruk av friområdet:

Området blir brukt som nærturområde og badeplass for befolkningen på Roaldsøy. Mye brukt av Roaldsøy skole.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Slått av grasbakke og noe vegetasjonsrydding er utført. Området blir ytterligere ryddet høsten 2017.

Fremtidig skjøtsel:

Området må holdes åpent dersom lyngheia skal bli ivaretatt. Området bør skjøttes ved beiting eller maskinelt (noe som ville gi høyere utgifter).

I området vest for grasarealet bør et flott utkikkspunkt holdes åpent og det må ryddes langs tråkk for å lette tilgangen til området. Grasarealene må slås.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Roaldsøy skole har fått lov til å bygge et uværsskur på rester av tidligere grunnmur i friområdet. De rydder kratt og noen trær rundt dette området.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	25			
Åpent	Grasslått	1		650	
Åpent	Vegetasjonsrydding	15	150 000	7 000	Åpne lynghei, vedlikehold hver 3. år
Mosaikk	Totalt	8			
Mosaikk	Tynning		50 000		
SUM KOSTNADER			200 000	7 650	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Sølyst friområde

Naturverdi og beskrivelse:

Et større skogkledd friområde nordøst på Sølyst. Friområdet har furudominert skog med enkelte åpne parti. Det går stier gjennom hele området, og på det høyeste punktet er det et flott utsiktspunkt. Furuskogen er over 100 år gammel og halvåpen, slike furuskoger er sjeldne i Stavanger. Området har veldig bratte partier mot nordvest.

Bruk av friområdet:

Området er nærturområde for lokalbefolkningen med stier, balløkke, liten lekeplass og badeplass.

I forbindelse med kunstprosjektet «Kulturøya Sølyst» blir det satt opp forskjellige, midlertidige kunstinstallasjoner i skogen.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Frisiktpunktet på toppen krever jevnlig skjøtsel.

Frisikt:

Det er to frisiktsoner fra toppen med flaggstanga, disse går mot nord og øst.

Fremtidig skjøtsel:

Skogen krever lite skjøtsel. De åpne områdene krever slått og rydding. Frisiktpunktene må holdes åpne.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	9			
Frisikt	Vegetasjonsrydding	1		2 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
Åpent	Grasslått	2		1 300	
Mosaikk	Totalt	2			
Mosaikk	Tynning	2		5 000	Tynning hver 5 år.
Skog	Totalt	26			
Skog	Totalt	26	39 000		Tynningshogst, engangstiltak
SUM KOSTNADER			39 000	8 300	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Storhaug bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Foto: Bitmap

Langøy

Naturverdi og landskap:

Langøy er del av et vakkert skjærgårdsområde med store landskaps- og naturverdier. Åpen velskjøttet kystlynghei i nord, skogdekket mark lengre sørover. I sør er det gjengrodd kystlynghei med strandeng.

Bruk av friområdet:

Langøy har flere store brukergrupper. Det er et populært nærturområde for småbåter i Stavanger med kort reisetid fra de nærmeste båthavnene. Skjærgården omkring Langøy er også svært populært utfartsområde for kajakkpadlere.

Lundsvågen naturskole driver daglige ekskursjoner til øya med skoleklasser og leirskole med overnatting i deler av året.

Høsten/vinteren 2017/18 blir bryggeanlegget revet og bygd nytt, mer brukertilpasset.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går på øya.

Pågående skjøtsel:

Park og vei har gjennom avtale med Lundsvågen naturskole og noen private saueiere iverksatt skjøtsel på den nordre delen av øya. Arbeidet går ut på krattrydding, lyngsviing og beite. Første del av lyngsviingen ble gjort i 2007. Et for hardt beitepress har gitt dårlig tilvekst av røsslyng i etterkant. Området har derfor blitt skjermet for vinterbeite de siste årene. Løvtreskogen ryddes lengre sørover for å utvide kystlyngheien.

Fremtidig skjøtsel:

Kystlyngheia i nord skal prioriteres, grensen for skog skal presses lengre sørover gjennom hogst og beiting. Lyngsviing ved behov. Beitetrykket må balanseres i forhold til oppslag av lyng.

På den sørlige spissen av Langøy finnes en liten rest med strandeng som bør holdes åpen. Eller tynning i mosaikk og skog i sør.

Eksisterende avtaler:

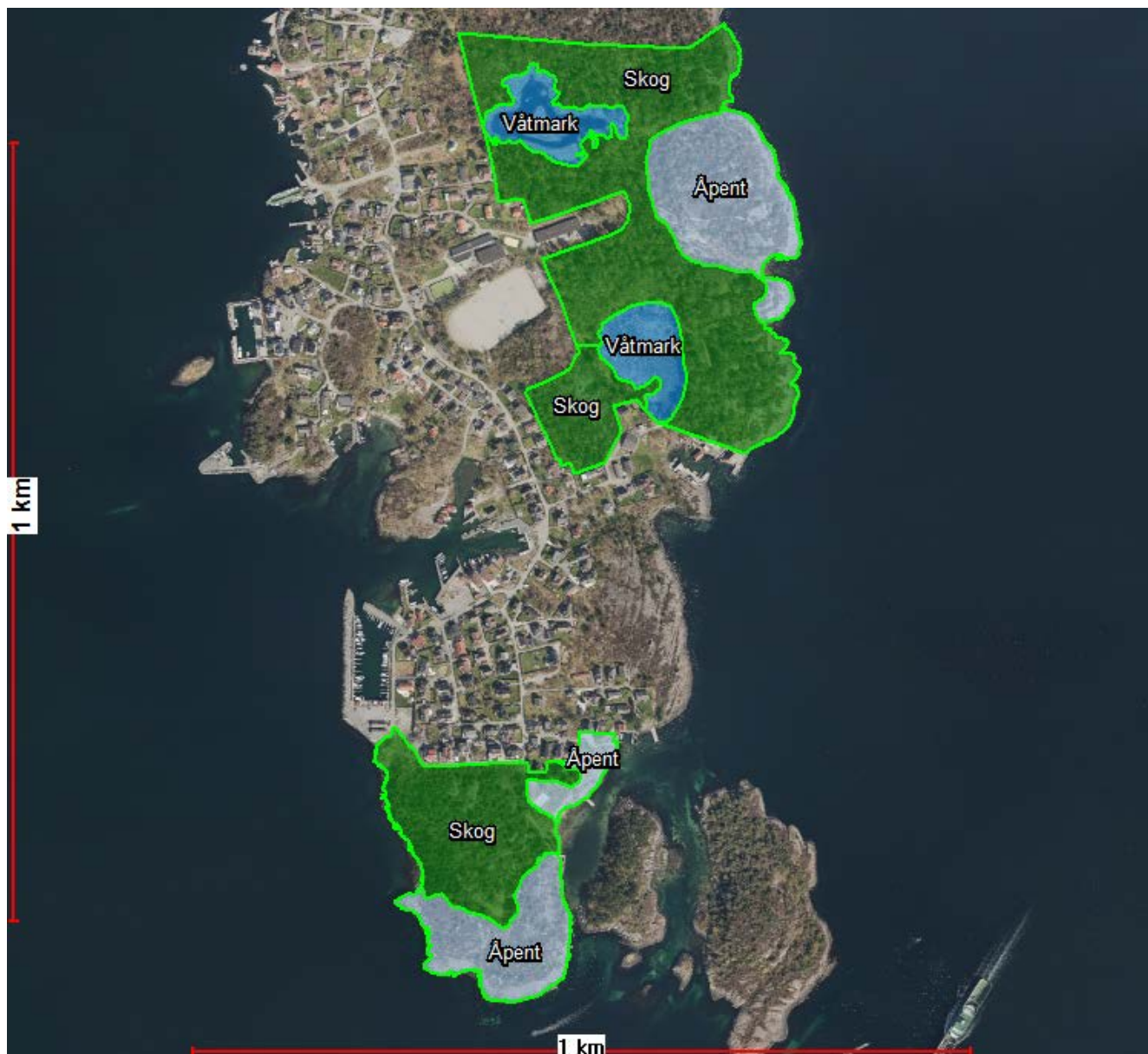
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 051420.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale om vegetasjonsrydding med Lundsvågen naturskole. Ryfylke friluftsråd drifter toalett, miljøstasjon og bryggeanlegg.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	144		15 000	
Åpent	Vegetasjonsrydding	31	310 000		Åpne gjengrodd lynghei
Åpent	Lyngbrenning	135		3 000	Utføres i snitt hvert 15. år
Mosaikk	Totalt	38			
Mosaikk	Tynning	38	190 000		
Skog		102	50 000		Rydder tursti og ved kulturminner
SUM KOSTNADER			550 000	18 000	

Kostnader for ordinær drift inngår i avtale med Lundsvågen naturskole og Ryfylke friluftsråd. Kommunen er likevel ansvarlig for naturskjøtselen.

Vassøy

Naturverdi og landskap:

Vassøy har to større kommunale friområder. Det største omfatter den østre delen av øya og grenser til Horgjefjorden. Det andre ligger i sør og her inngår også badeplassen Peisaren.

Begge områdene er opprinnelig kystlynghei som nå er kraftig gjengrodd med delvis skogspreget. Området midt på Vassøy omfatter en liten torvmyr med dam og ei kystmyr. Torvmyrå er en fisketom dam (kunstig oppdemmet) med mye vannplanter og det har en viktig funksjon for lokal flora og fauna. Her hekker det ofte hettemåker. Det er viktig å bevare tjernet og kantsonen. Kystmyra er regionalt viktig, da naturtypen er sjelden og på grunn av en kalkalge som vokser i dammen (brakkvann).

I sør er friområdet ved Peisaren mer opparbeidet med plenarealer, mens resterende areal består av forholdsvis åpen lynghei, og noe tilgrodd med skog. På sørspissen ligger det en stor stein som blir kalt «Smørstykket».

Bruk av friområdet:

Området er nærtområde for lokalbefolkningen med mange stier og tråkk. Det er en gapahuk øst for skolen og barnehagen. På fine dager reiser mange fra Stavanger til Peisaren sørvest på øya for å bade. Her er det tilrettelagt med badebrygge, sandvolleyballbane, griller og sittebenker. Vinteren 2018 blir det bygd toalett, ny driftsbrygge for Ryfylke friluftsråd og miljøstasjon. Ryfylke friluftsråd vil deretter drifte området.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går på øya.

Fremtidig skjøtsel:

Prioritere områder ned mot sjøen som skal holdes åpne. Videre må våtmarksområdene (kystmyr og Torvmyrå) holdes åpne.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Vassøy vel om gapahuk og rydding av vegetasjon rundt denne.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentarer
Åpent	Totalt	60			
Skog	Totalt	141			
Våtmark	Totalt	23			
Åpent	Rydding	55	275 000		Åpne gjengrodd lynghei
Våtmark	Opprensning	11	200 000		Ved behov, 10 år til neste gang.
SUM KOSTNADER			475 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Ryfylke friluftsråd overtar driften av området ved Peisaren, når brygge og toalett står ferdig.

Store Marøy

Naturverdi og landskap:

Store Marøy er en middels stor holme ytterst i Gandsfjorden med kystlynghei i god hevd og et tilnærmet intakt kulturlandskap. Det har vært drevet jordbruk på øya inntil i 1950-åra. I dag fremstår holmen som et storstilt kulturlandskap med røsslyngdominert tørr lynghei og rester av tidligere innmark. Kystlyngheien er i god hevd gjennom balansert beiting. Det er et felt med plantet sitkagranskog på den sørlige halvdel av øya. Sør for plantefeltet er det halvåpen bjørkeskog. Store Marøy var tidligere bebodd, og du finner fortsatt steinmurene fra småbruket.

Bruk av friområdet:

Populært båtutfartsområde hele året, lett tilgjengelighet fra flere småbåthavner i nærheten.

Store Marøy har i dag verdi i undervisning. Øya er et godt egnet ekskursjonsområde for å vise kystlyngheiene og småskala landbruk som tidligere preget hele regionen, men som nå stort sett har forsvunnet. Det er merket en rundløype på øya, steinbryggen er delvis restaurert og det er satt opp fortøyningsbolter. Dam på øye er gravd ut og kulturminner etter tidligere bebyggelse er delvis restaurert.

Pågående skjøtsel:

Inntil 1999 var øya sterkt gjengroingspreget, og det ble startet et større prosjekt i regi av Naturvernforbundet i Rogaland sammen med Stavanger kommune for å restaurere kystlyngheia. Det er utarbeidet en egen skjøtselsplan, og i dag er kystlyngheia restaurert på 2/3 av øya. Det beiter sau på øya hele året. Beitetrykket har tidvis vært for hardt, men er nå bedre balansert. Naturvernforbundet utfører skjøtsel

på dugnad (de får årlige stimuleringsmidler) og det er inngått beiteavtale, slik at øya blir beitet av villsau gjennom hele året.

Fremtidig skjøtsel:

Steinbrygga må vurderes forbedret (omfang og kostnad er usikker og ikke tatt med i planen).

Granskogen er i ferd med å blåse ned, og bør felles innen en 10-års periode. Området vil deretter holdes åpent i tråd med resten av det åpne området. Sør for plantefelt skal bjørkeskogen holdes halvåpen (mosaikk).

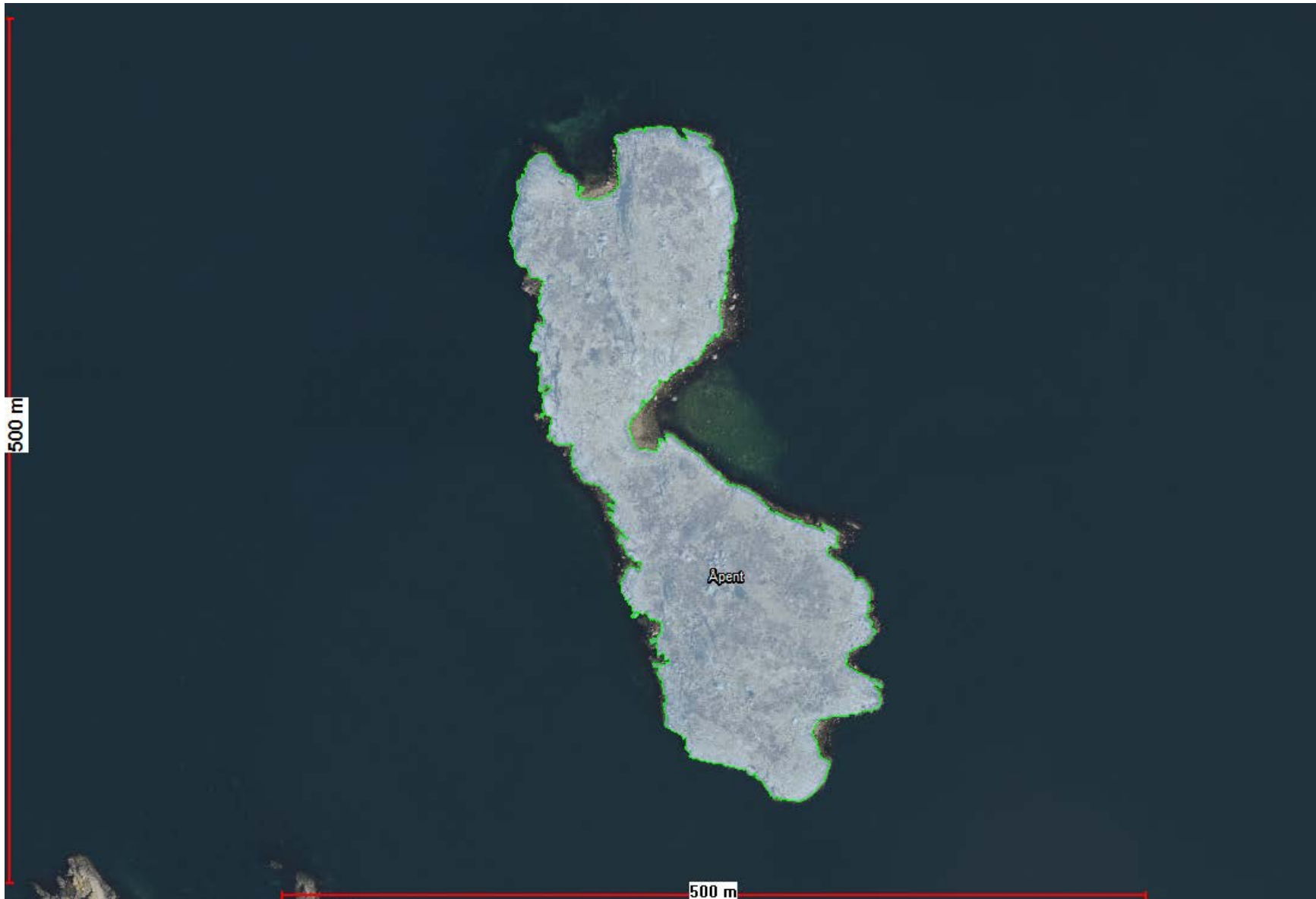
Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0504213 – avtale om beite.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Naturvernforbundet i Rogaland om vegetasjonsrydding på øya.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	15			
Åpent	Totalt	100			
Mosaikk	Totalt	2			
Skog	Rydding	15	400 000		Øyhogst, kostnadskrevende.
Mosaikk	Rydding	2			Dugnadsarbeid
Åpent	Rydding	100		15 000	Vedlikeholdsskjøtsel
Åpent	Lyng-brenning	50			Dugnadsarbeid
SUM KOSTNADER			400 000	15 000	

Litle Marøy

Naturverdi og landskap:

Åpen holme med delvis restaurert kystlynghei. Øya inngår i et helhetlig kulturlandskap i skjærgården som er svært synlig fra Stavanger sentrum. Litle Marøy er vernet som sjøfuglreservat i henhold til naturmangfoldsloven. Øya er privat eid, men Stavanger kommune har forvaltningsansvaret for verneområdet og skjøtselen.

Hovedformål med vernet er å ivareta en tradisjonelt sett viktig hekkeplass for sjøfugl, men også flora og vegetasjon inngår i verneformålet. Øya har vært en av regionens viktigste hekkeplass for måker og terner, men bestandene forsvant trolig på grunn av gjengroing. Restaurering av øya har så langt ikke lokket sjøfuglene tilbake.

Det er ferdselsforbud i hekkesesongen.

Pågående skjøtsel:

Øya har vært sterkt gjengrodd av trær og busker, men disse er i stor grad fjernet etter 2007 og ferdigstilt vinteren 2010. Restaureringen er delfinansiert med tiltaksmidler for naturvernområder fra Fylkesmannen i Rogaland.

Fremtidig skjøtsel:

Lyngen trenger skjøtsel for å ikke dø ut. Da grunneier nekter beiting, må dette gjennomføres manuelt med ryddesag eller brenning. Man har for øvrig god erfaring fra manuell lyngslått i Kvernevik.

Det er også et felt med rynkerose som bør bekjempes.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Naturvernforbundet i Rogaland som utfører vegetasjonsrydding på bestilling fra Park og vei.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentarer
Åpent	Totalt	37			
Åpent	Vegetasjonsrydding	37		5 000	Mottar statlig tilskudd til skjøtsel i verneområde.
SUM KOSTNADER					

Lindøy

Naturverdi og landskap:

Lindøy er ei kommunalt eid øy brukt som oppdragelsesanstalt fra 1888 til 1995. Etter 1995 har skolen vært en barnevernsinstitusjon. Lindøy består i dag av en blanding av skog, åpne enger, noe gjengroende kystlynghei og en gårdsdam.

Det finnes mange kulturlandskapselementer som gamle, steinsatte stier og steingjerder. Det er også flere gamle, flotte trær på øya og rester av en gammel frukthage. For noen år tilbake ble det plantet flere nye frukttrær av gamle, norske sorter i hagen.

Skogen på øya er delvis tilplantet (mye buskfuru) og den har ved spredning blitt tettere med årene.

Bruk av området:

Lindøy er et populært båtutfartsområde fra Stavanger. Det går i tillegg en passasjerferje til øya som gjør øya til et ettertraktet utfartsmål fra Stavanger. Det er tilrettelagt med toalett, gapahuk og grillplasser, og øya er mye besøkt av skoleklasser og barnehager. En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går på øya.

Pågående skjøtsel:

Det er satt i gang flere skjøtselstiltak som vegetasjonsrydding, beiting (sau), slått og tynning av skogen. Ryfylke friluftsråd drifter store deler av øya i samarbeid med Stavanger kommune.

Frisikt:

Fra Flagghøyden i vest er det etablert et frisiktpunkt med vidt utsyn.

Fremtidig skjøtsel:

Det er inngått avtale om ekstra tilskudd til friluftsrådet for å skjøtte øya. Avtalen ga støtte på 260 000,- i 2007, og deretter 30 000,- de neste seks årene. Årlig støtte er videreført også etter dette.

Eksisterende avtaler:

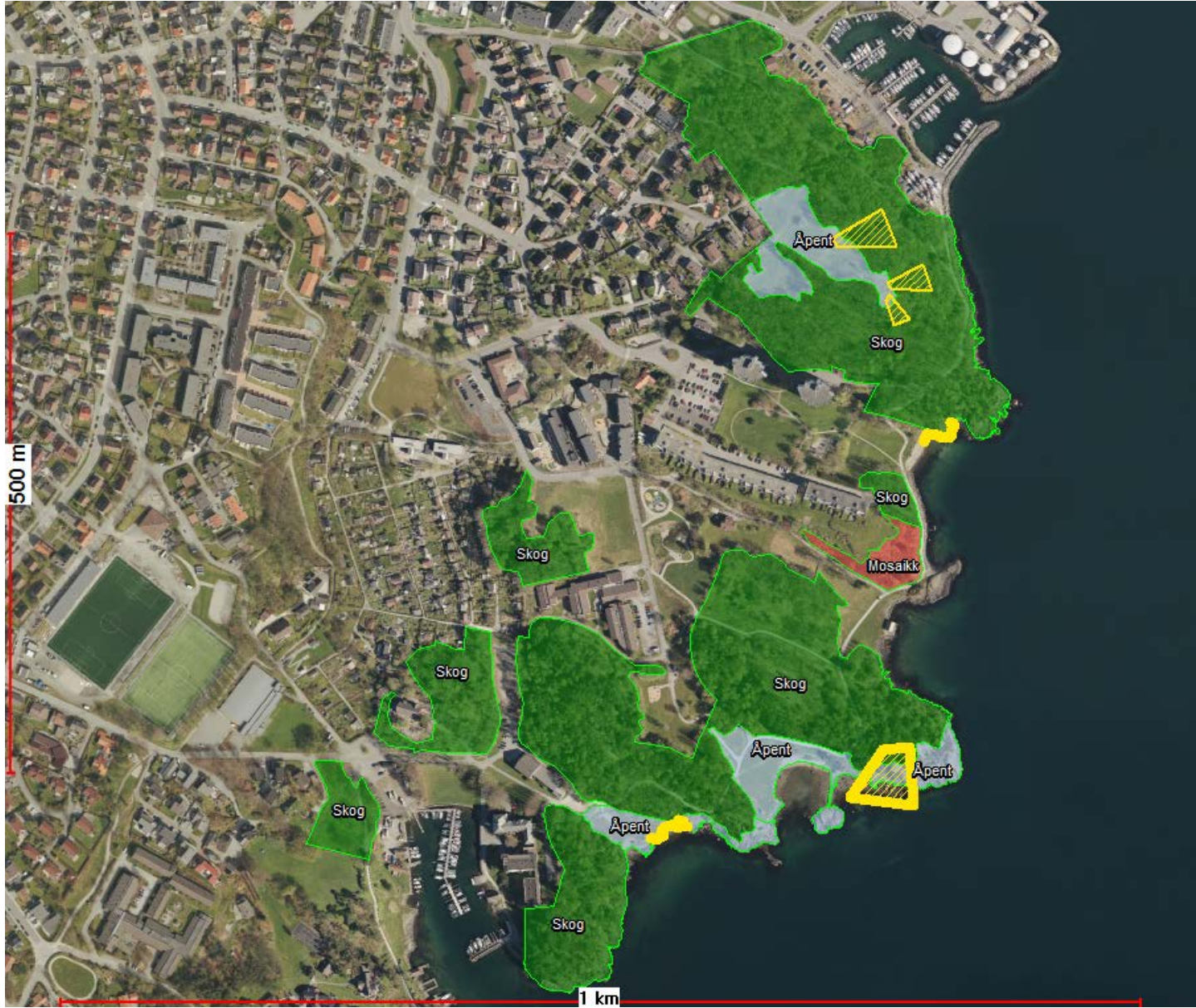
Skjøtelsavtaler (beite og slått): Avtale om beite på øya (anleggsnr. 0515200).

Andre avtaler: Bufetat har avtale om bruk av skolebygningen og har ansvaret for skjøtsel av området rundt denne (avgrenset på kart i avtalen).

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	64			
Mosaikk	Totalt	52			
Skog	Totalt	143			
Åpent	Grasslått	64		30 000	Beite og slått av åpen areal
Mosaikk	Vegetasjonsrydding	25			Dekkes av medlemskontingent til Ryfylke friluftsråd.
Åpent	Gjerde osv		130 000		
Dam	Renske			10 000	Hvert 10. år
Mosaikk	Skog	143			Dekkes av medlemskontingent til Ryfylke friluftsråd.
SUM KOSTNADER			130 000	30 000	

Kostnader for ordinær drift inngår i avtale med Ryfylke friluftsråd.

Frrområdet fra Breivik - Ramsvik

Naturverdi og landskap:

Dette er et naturrikt frrområde som grenser til Gandsfjorden. Variert småskala landskap som veksler mellom mindre og større skogteiger, graseng, blomstereng, plen, svaberg og strender. Det er flott sjøutsikt mot Marøy, Byfjella og Li.

Frrområdet er langstrakt og smalt. Blandingsskoger hovedsakelig av furu og eik. En del innslag av de problematiske fremmedartene parkslirekne og rynkerose. Parkslirekne er særlig problematisk i området, da denne sprer seg mest.

Bruk av frrområdet:

Frrområdet er svært populært, og ble kåret til Stavangers beste frrområde i 2015. Området er allsidig brukt til løping, tur, bading og annen rekreasjon. Frrområdet er tilrettelagt med blant annet turveier, trimpark, lekeplass, hundeluftingsområde, diskgolfbane, griller og benker. Vinterstid er det en populær akebakke ved Emmaus/Rosenli.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom frrområdet.

Pågående skjøtsel:

Skjøtsel består i hovedsak av tynningshogst i skog, klipping av plen og engslått. Flere tiltak mot parkslirekne ble iverksatt i 2017 for å fjerne arten helt fra området.

Frisikt:

Det er etablert flere frisikt-punkt langs turveien mot sjøen. Det skal være utsikt til sjøen på store deler av turveistrekket.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde områdets identitet og særpreg gjennom rett skjøtsel. Bekjempelse av parkslirekne må prioriteres. I skogene skal en vektlegge langlivete treslag og holde skogene halvåpne gjennom rett tynningshogst.

Eksisterende avtaler:

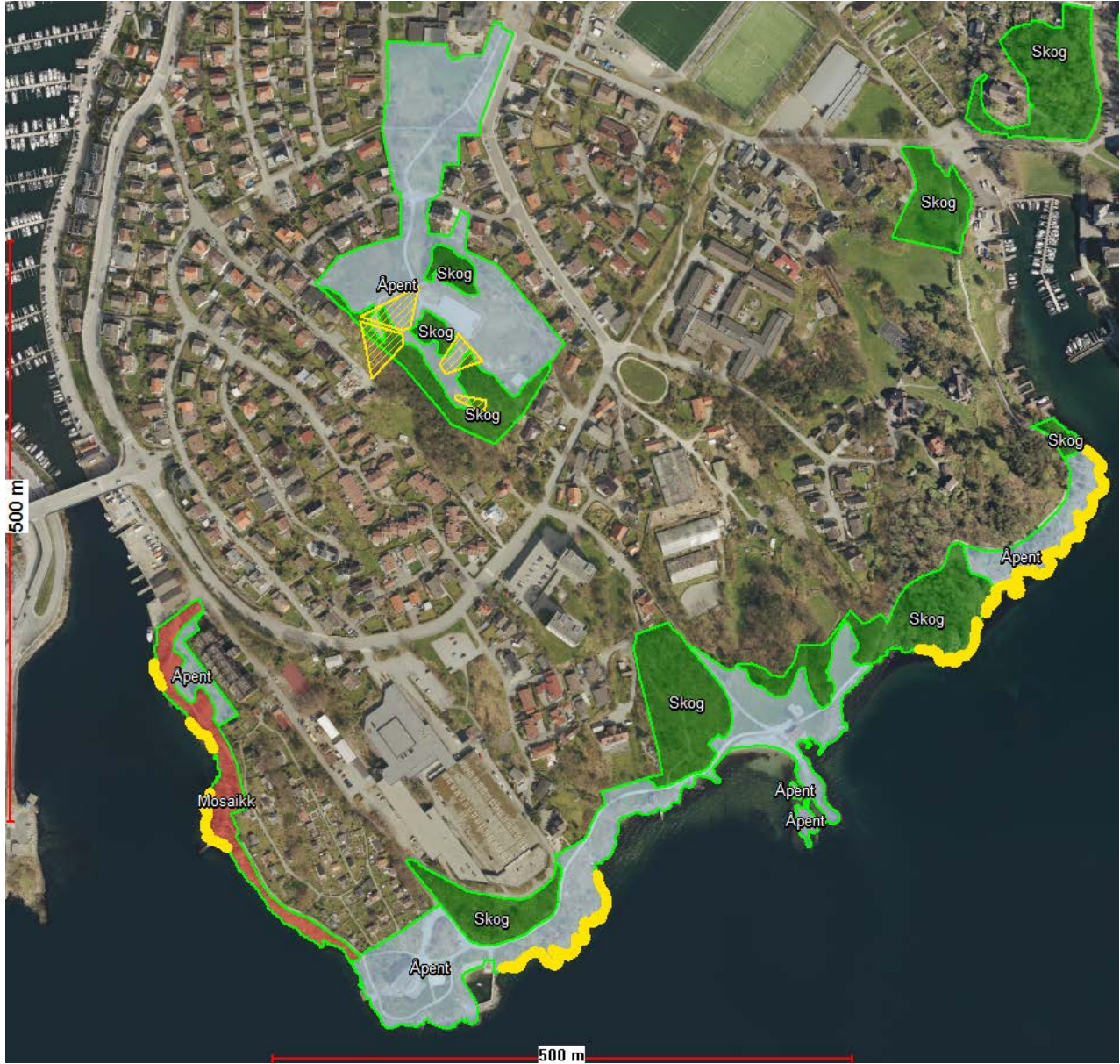
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale om vegetasjonsrydding med vaktmester på Rosenli gnr/bnr 54/671.

Kostnader:

Kategorier	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	132			
Åpent	Totalt	14			
Mosaikk	Totalt	2			
Fremmede arter	Fjerne			15 000	
Frisikt	Vegetasjonsrydding			5 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
Åpent	Skiveslått	8		10 400	
Åpent	Grasslått	7		4 500	
Skog	Tynning	54	81 000	10 000	Tynning av skog hvert 15. år
Mosaikk	Tynning	3		1 000	Utføres hvert 5. år.
SUM KOSTNADER			81 000	30 900	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Frrområdet Ramsvik - Strømvik

Naturverdi og landskap:

Dette er et naturrikt friområde som grenser til Gandsfjorden. Variert småskala landskap som veksler mellom mindre og større skogteiger, graseng, blomstereng, plen, svaberg og strender. Det er flott sjøutsikt mot Marøy, Byfjella og Li.

Frrområdet er langstrakt og smalt. Varmekjær skog i bratte skråninger, eikedominert. Tidligere etablerte et lite et lite arboret i området.

På Varden er det grasenger skjøttet med skiveslått. Skog i skråningene ned fra frrområdet

Bruk av frrområdet:

Frrområdet er svært populært, og ble kåret til Stavangers beste frrområde i 2015. Området er allsidig brukt til løping, tur, bading og annen rekreasjon. Frrområdet er tilrettelagt med blant annet turveier, trimpark, lekeplass, griller og benker. Godalen og Strømvik sjøbad er populære badeplasser, der Godalen også blir brukt av en gruppe helårsbadere.

På Varden er det en balløkke og en populær akebakke vinterstid. Flott utsikt fra toppen ved flaggstangen.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom frrområdet.

Pågående skjøtsel:

Skjøtsel består i hovedsak av tynningshogst i skog, vegetasjonsrydding og klipping av plen og engslått.

Frisikt:

Det er etablert flere frisiktpunkt langs turveien mot sjøen. Det skal være utsikt til sjøen på store deler av turveistrekket. Fra Varden er det etablert flere store frisiktpunkt, hvor deler av en privat eiendom inngår i den største frisiktsonen etter avtale med grunneier.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde områdets identitet og særpreg gjennom rett skjøtsel. Bekjempelse av parkslirekne må prioriteres. I skogene skal en vektlegge langlivete treslag og holde skogene halvåpne gjennom rett tynningshogst. Opprettholde utsiktpunkt.

Eksisterende avtaler:

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant. daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	28			
Åpent	Totalt	54			
Mosaikk	Totalt	6			
Åpent	Skiveslått	14		18 200	
Mosaikk	Vegetasjonsrydding	6		10 000	Overlapper med frisikt.
Frisikt	Vegetasjonsrydding			5 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
SUM KOSTNADER				33 200	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Hillevåg bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Foto: Bitmap

Bergåstjern, Åsen

Naturverdi og landskap:

Bergåstjern ligger i et lite grøntareal på Åsen. Det yngler småsalamander i tjernet, og vannstanden må opprettholdes. I forbindelse med utvidelse av sykehjemmet oppsto sprekker i grunnen som drenerer tjernet i dag. Dette er forsøkt tettet med leire, men det er fortsatt en lekkasje i dammen.

Bruk av friområdet:

Området er et nærturområde i bydelen, og blir brukt som skøyteis om vinteren.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Grasslått og rydding av avfall. Vegetasjonsrydding ved behov.

Fremtidig skjøtsel:

Tjernet må tettes for lekkasje. Videre skal det vurderes å forbedre salamanderens levekår ved å lage en mer variert skogbunn på sidearealene til dammen.

Deler av området skal skjøttes som plen, men resten av arealet må ha skog med bunnsjikt for å gi salamanderen et godt leveområde.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	2			
Mosaikk	Totalt	1			
Dam	Renske		150 000	7 000	Lekker, må tettes. Opprensning hvert 10. år
SUM KOSTNADER			150 000	7 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Bøygen ved Saxemarka

Naturverdi og landskap:

Bøygen er ei grasslette ved Saxemarka som strekker seg opp en bakke. Området har blitt skjøttet som slåttemark over mange år.

Bruk av friområdet:

Friområdet er et nærturområde med turvei. Området er del av grøntdraget mellom Sørmarka og Mosvatnet.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel

Området skjøttes ved skiveslått en gang hver sommer. Graset blir samlet opp. Denne skjøtselen skal fortsette for å holde området åpent.

Fremtidig skjøtsel

Området må undersøkes for om de botaniske verdiene tilsier at området skal slås som engslått.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	20			
Åpent	Skiveslått	12		15 600	
SUM KOSTNADER				15 600	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Sommerro

Naturverdi og landskap:

Løvskog mellom bebyggelse og industriområde. Deler av skogen er yngre enn 40 år og bjørkedominert, men mot sjøen er det et felt med eikeskog som er noe eldre. Det går en turvei gjennom området.

Bruk av området:

Området brukes mye av nærområdet. Det er tilrettelagt med turvei og er en del av turforbindelsen fra Gandsfjorden og opp til Vannassen og Sørmarka. Nede ved Gandsfjorden er det laget en bru over jernbanesporet som er utformet som en spiral og lyssatt. Broen er universelt utformet. I tillegg til gående, er det mye tursykling gjennom området.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Vanlig skogskjøtsel. Døde trær/stammer kan med fordel ligge i skogen.

Fremtidig skjøtsel:

Skogen er i en utviklingsfase. Den trenger lite skjøtsel utover noe skogtynning i de yngste partiene.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	32			
Skog	Tynning	15	22 500		Tynning ved behov
SUM KOSTNADER			22 500		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Vannassen

Naturverdi og landskap:

Vannassen, er en gammel vannverksdam som ble demmet opp rett før 1919. Tjernet ligger omkranset av en plantet skog dominert av gran og furu. Det hekker litt våtmarksfugl i Vannassen, stort sett vanlige arter som knoppsvane, stokkand og toppand. Et myrdrag nord for Vannassen er åpnet opp for å tilrettelegge for våtmarksfugl. Her hekker også toppdykker og sivspurv. Litle Vannassen er dam i øst som drenerer til vannverkstjernet. Her lever småsalamander. Det er utarbeidet en egen disposisjonsplan for friområdet som også inkluderer skjøtselsmål.

Bruk av friområdet:

Vannassen er et populært turområde for Stavangers befolkning. Friområdet brukes både til rekreasjon og mosjon. Det er tilrettelagt med turveier, stier, benker, lekeplass og hundeluftingsområde. Om vinteren er vannet populært for skøytegåing når forholdene tillater det.

Fire av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Litle Vannassen i nordvest ble restaurert omkring 2010, og må vurderes for opprensning hvert tiende år på grunn av gjengroingsfare. Skogen skjøttes som skog og gras som plen.

Frisikt:

Det er flere etablerte frisiktsoner langs turstien omkring Vannassen, disse åpner for sikt mot vannet og fra turstien mot øst. Mot øst skal en ny sone åpnes med det første og en allerede etablert sone skal utvides.

Det er etablert en egen frisiktzone på Eikeberget lengre øst.

Fremtidig skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel, døde trær og stammer skal ligge igjen så langt som mulig for å øke det biologiske mangfold i området. Myrdrag i nord holdes åpent gjennom vedlikeholdsskjøtsel. Mosaikkområde må tynnes.

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale om Steinerskolen om vegetasjonsrydding. De har også fått tillatelse til å bikuber i friområdet.

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	37			
Mosaikk	Totalt	29			
Skog	Totalt	105			
Dam	Renske		100 000		Opprensning hvert 10. år
Mosaikk	Tynning	29	150 000		
Skog	Tynning	105		30 000	Tynning over tid.
Frisikt	Vegetasjonsrydding			15 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
SUM KOSTNADER			250 000	45 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Limahaugen - Jernaldergården, Ullandhaug

Naturverdi og landskap:

Limahaugen er et stort, åpent område på Ullandhaug med stor kulturhistorisk verdi. Naturtypen er ugjødsla naturbeitemark, en verdifull naturtype. Området er et flott skjøttet kulturlandskap med vidt utsyn mot Hafrsfjord.

Bruk av friområdet:

Jernaldergården er et populært utfartsområde med rekonstruerte langhus fra jernalderen. Det er tilrettelagt med turveier rundt området, og port og gjerdeklyvere inn på området.

Fire av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Store deler av området skjøttes ved beiting og slått etter avtale med Stavanger kommune.

Fremtidig skjøtsel:

Skjøtselen bør fortsette, men det må foretas en vurdering av beitetrykket. Det skal ikke forekomme gjødsling. Engarealene utenfor beitet må slås og skogen tynnes. Det bør tas en kartlegging av flora på naturbeitemarken.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Avtale om sauebeite med privat gårdbruker og slått av engareal sørøst for Jernaldergården.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

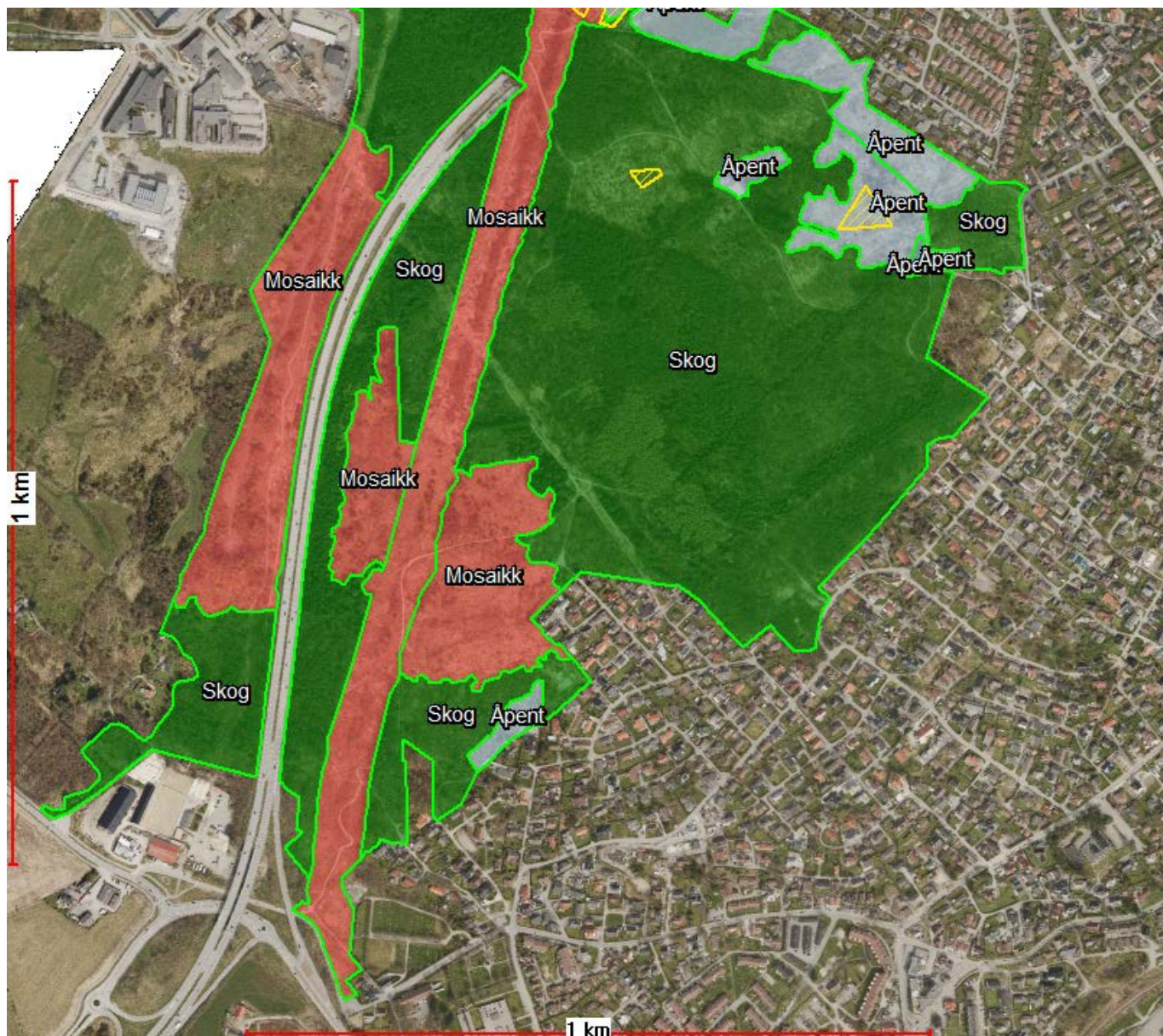
Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	98			
Skog	Totalt	18			
Åpent	Grasslått	11		7 000	Skjøtselsavtale på store deler av arealet.
SUM KOSTNADER				7 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Sørmarka nord

Overordnet skjøtselsplan Stavanger 2018

Sørmarka sør

Overordnet skjøtelsesplan Stavanger 2018

Sørmarka

Naturverdi og landskap:

Sørmarka er kommunens største sammenhengende friområde, og har kommunens høyeste punkt, Ullandhaug på 139 moh. På toppen står Ullandhaugtårnet, som er et velkjent landemerke. Lengre sør ligger Hinnaberget. Her er høyeste punkt på 112 moh. og har god utsikt. Friområdet flates ut sørover mot Hinnamarka, hvor skogen åpnes og terrenget veksler mellom åpne marker og treklynger.

Mye av de kommunale områdene er tilplantet med sitkagran og stedvis noe buskfuru. Trærne ble plantet som del av et større skogreisingsprosjekt på første halvdel av 1900-tallet. Den gamle planteskogen er i dag utvokst og svært utsatt for vindfall. Videre er mange av skogene mørke med begrenset opplevelsesverdi for turgåere og tiltrekker seg lite fugler og dyr. Granskogen skal derfor skiftes ut over tid. Det finnes en egen vedtatt disposisjonsplan for området.

Bruk av friområdet:

Området er et svært populært friområde for hele Stavangers befolkning. Det er også mange tilreisende brukere. Friområdet er allsidig brukt til tur og rekreasjon, skoleturer, mosjon og en del terrengsykling. Syklingen har skapt stor slitasje på skogbunnen i mange områder. Det er godt opparbeidet turveinett i hele Sørmarka og egne ridestier. Friområdet er ellers tilrettelagt med sittebenker, balløkker, gapahuker og trimpark. Sør i Hinnamarka er det et større hundeluftingsområde.

I tilknytning til Sørmarka ligger Stavanger botaniske hage og Ullandhaug økologiske gård.

Ni av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom eller innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

I skogen utføres skogskjøtsel ved tynning og ved utskifting av granskog gjennom hogst og påfølgende planting av langlivete treslag, i all hovedsak løvtrær. Eik er dominerende treslag som plantes, andre treslag blandes inn gjennom supplerende planting (svartog og hassel), samt ved naturlig forynging. Skjøtsel utføres både av de frivillige i Sørmarkas venner, Stavanger skoglag og i bestillingen til Stavanger natur- og idrettservice. Åpne områder skjøttes gjennom slått og beite.

Fremtidig skjøtsel:

Planteskogen (gran og buskfuru) må over tid skiftes ut med langlivet løvskog, da barskogen er utvokst over store deler av området. Det er viktig å spre hogstene i både tid og rom. Dette for å unngå problemer med overvannshåndtering og for at Sørmarka skal fremstå som et attraktivt turområde også under fornyingen av skogen. Det må gjøres tynning i plantefeltene ved 10-15 års alder. Det er laget en egen disposisjonsplan for området som omhandler skjøtselsmål.

Bekjempelse av stort felt med parkslirekne ved parkeringsplass på Ullandhaug må prioriteres.

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Avtale om beite og slått på flere arealer.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Sørmarkas venner og Stavanger skoglag om hogst og vegetasjonsrydding.

Kostnader:

Kategorier	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	201			
Mosaikk	Totalt	310			
Skog	Totalt	973			
Åpent	Grasslått	35		22 750	Skjøtselsavtal er dekker en del andre areal.
Mosaikk	Tynning	100	150 000		En del utføres ved dugnad.
Skog	Treslags- skifte	350	900 000		Må gjennomføres over lang tid.
Frisikt	Vegetasjons- rydding			20 000	
Dam	Renske			10 000	Gjennomføres hvert 10. år
Fremmede arter	Fjerne			15 000	
SUM KOSTNADER			1050000	67750	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Litle Ullandhaug

Naturverdi og landskap:

Litle Ullandhaug ligger nordøst for Ullandhaug. Det er del av et markant høydedrag med bebyggelse på begge sider. Området har mye kulturhistorisk verdi, og det er en stjerneformet gravrøys lengst sør i området.

Bruk av friområdet:

Friområdet er nærturområde med turveier og balløkke.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Store felt blir skjøttet med grasslått (skiveslått). Inntil nylig (2016) var det en markert sitkagranskog som nå er felt. Skogen var i dårlig forfatning og flere trær falt i vind.

Fremtidig skjøtsel

Store deler av området der skogen stod, blir nå omlagt til graseng. Det er et mål å slå denne som skiveslått for å utvikle blomstereng. Det står enkelte grupper med sitkagran langs ytterkanten av det åpne området. Disse er utvokste og må felles ved anledning. I resterende skogarealer må det tynnes ved behov.

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	24			
Skog	Totalt	5			
Åpent	Skiveslått	16		21 000	
Skog	Tynning	5		1 000	
SUM KOSTNADER				22 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Eiganes og Våland bydeler

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Foto: Bitmap

Mosvatnet og Vålandsskogen

Friområdene ved Mosvatnet og Vålandsskogen ligger i bydelene Eiganes og Våland og Hillevåg. Områdene er nært knyttet til hverandre, og blir derfor beskrevet sammen i denne planen. Det er også laget en egen disposisjonsplan «Mosvannsparken – vern og rekreasjon» vedtatt av kommunalstyret for miljø og utbygging 17.04.2012 (sak 10/1971), som omfatter de samme arealene.

Naturverdi og landskap:

Området består av Mosvannsparken nord for Madlaveien, friområdet omkring Mosvatnet, ny kulvert over E39 og Vålandsskogen. Mosvannsparken og Vålandsskogen består av eldre bøkeskog med innslag av andre trær. Anleggsarbeidet med Ryfast har påvirket skogen negativt. Flere trær i skogen har soppskader, og trærne vil dø ut over tid. Skogen trenger derfor en restaureringsplan.

Friområdet rundt Mosvatnet består av en blanding av naturlig skog, kultivert parkskog og parkarealer med plen, prydbusker og blomster. I vest er det en rensepark og kantsonen rundt vatnet er flere steder sumpaktig.

Mosvannsparken har et rikt naturmangfold, og er særlig viktig for fugl både sommers- og vinterstid. Mosvatnet er grunt og næringsrikt, og det er registrert flere rødlistede fuglearter. Vannet er en av fylkets viktigste hekkelokaliteter for toppdykker og hettemåke. Om vinteren bruker flere tusen kråkefugler området til overnatting, da særlig på sørsiden av vannet. Vintertellingen 2015-16 registrerte til sammen ca. 10 200 kråker og ca. 3 100 kaier i perioden 23.12 – 03.01.

Mosvatnet er også registrert som et svært viktig område for flaggermus.

Det er flere fremmede, uønskede arter innenfor området. Prydbringebær og kjempeslirekne er de to som er mest problematiske.

Bruk av friområdet:

Mosvatnet er det mest brukte friområdet i Stavanger. Det er satt opp en turgåerteller ved Mostun natursenter som viste at ca. 500.000 turgåere passerte dette punktet i 2016, til tross for mye anleggsvirksomhet ved E 39.

Området er tilrettelagt med turveier, benker, trimapparater, lekeplasser, gapahuk, informasjonsskilt om fugle- og planteliv rundt Mosvatnet, flere skulpturer, ei balløke i Vålandsskogen og et nærmiljøanlegg i Bokkaskogen. I tillegg ligger Mostun natursenter, Stavanger kunstmuseum, Mosvangen camping, Nye Gamlingen (utendørs svømmeanlegg) og Vålandstårnet innenfor området. Mosvatnet og bøkeskogen har store opplevelseskvaliteter. Ny kulvert over E 39 vil binde friområdene sammen og øke bruksverdien ytterligere.

Syv av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Området blir skjøttet som skog, plen, slåtteeeng og kultivert parkareal. Skogen på sørsiden av Mosvatnet, fra kunstmuseet til campingplassen, har gjennom flere tiår fått utvikle seg som en «urskog» for å fremme biologisk mangfold. Her får dødt trevirke ligge og kun trær som utgjør en sikkerhetsrisiko blir hogd.

Fremmede arter som prydbribegeber, kjempe- og parkslirekne og mongolspringfrø har blitt bekjempet i flere år.

Fri sikt:

Disposisjonsplanen for Mosvannsparken beskriver hvor det skal være siktlinjer til vannet og fra Vålandstårnet, og prinsipper for hvordan kantsonen langs vannet skal skjottes mellom kunstmuseet og Mostun natursenter.

Framtidig skjøtsel:

Disposisjonsplanen for Mosvannsparken beskriver hvordan områdene skal utvikle seg med naturlike og kultiverte parkarealer. Skjøtselen vil fortsette som i dag, men det er viktig å intensivere kampen mot fremmede, uønskede arter. Det vil lages en egen tiltaksplan for dette.

Fugleøya må jevnlig ryddes for vegetasjon for å bevare hekkeområde for hettemåke. Kantvegetasjon rundt vannet må spares innenfor utvalgte områder for å gi gode hekkeområder for toppdykker.

Vålandsskogen trenger en restaureringsplan for utskifting av trær over tid. En må sørge for foryngelse av både denne skogen og i Mosvannsparken.

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Mostun natursenter om diverse skjøtsel.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	114			
Mosaikk	Totalt	5			
Skog	Totalt	273			
Våtmark	Totalt	7			
Skog	Tynning	30	50 000		Tynningshogst ungskog.
Åpent	Vegetasjonsrydding	1		5 000	Vedlikehold hekkeholme.
Åpent	Skiveslått	3		5 000	Slåtteeng og skjøtsel omkring rensepark.
Skog	Restaurere skog	114			Sykdom på trær. Må utredes.
Frisikt	Vegetasjonsrydding			20 000	
Fremmede arter	Vegetasjonsrydding	40		50 000	Store problemer, usikre tall.
SUM KOSTNADER			50 000	80 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Foto: Bitmap

Lassa

Naturverdi og landskap:

Friområdet ligger ved Lassa Idrettspark og har en tursti som går gjennom hele området og videre ned til Store Stokkavatnet. Området har en blanding av skog og åpne arealer.

Bruk av friområdet:

Området er del av et større grøntdrag og i tett tilknytning til Lassa idrettsanlegg. Turveiene i området brukes både til rekreasjon og til skole/jobbtransport. Skogsområdene blir brukt mye av skoler og barnehager i nærheten.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel.

Fremtidig skjøtsel:

Deler av skogen inn mot boligene ved Lektor Mosgrens gate fremstår som dårlig. Her må det på sikt gjøres en felling og ev. nyplanting av skog.

Resterende skogsarealer tynnes og skjøttes som skog. Åpne arealer slås eller holdes åpne ved annen skjøtsel.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med frivillige om vegetasjonsrydding i friområdet gnr/bnr 27/1047.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	9			
Skog	Totalt	18			
Mosaikk	Totalt	17			
Åpent	Grasslått	5		3 200	
Mosaikk	Tynning	5	50 000		
Skog	Treslags-skifte	7	140 000		Uttak av granfelt.
SUM KOSTNADER			190 000	3 200	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Gramstadhaugen

Naturverdi og landskap:

Friområdet Gramstadhaugen er høyde som ligger mellom Andrew Smiths gate og Bennetters gate. Høyden var tidligere et åpent kulturlandskap med noen trær i skråningen ned mot de omkringliggende gatene. Området har gradvis grodd til med trær og busker, blant annet fremmede, uønskede arter som gyvel og platanlønn. Det finnes noen store asketrær og eiketrær i området som er verdifulle.

Bruk av friområdet:

Området er et viktig nærturområde som blir mye brukt av nabolaget, barnehager og skoler. Det er balløkke på toppen. Her er det nylig satt ut bord med benker. Det er en liten lekeplass ned Andrew Smiths gate og Bennetters gate. Det er stier i området.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Senhøsten 2017 ble avholdt befaring med naboer og området åpnet opp gjennom hogst av en del trær (mest platanlønn), busker og en del hageplanter som var spredd fra omkringliggende arealer. Ask og eik ble spart, i tillegg til noe bjørk og lerk. Målet er å få en skråning med viktige edelløvtrær og et åpent område på toppen som kan brukes til aktivitet og rekreasjon.

Det ble også ryddet utsiktspunkt fra toppen av Gramstadhaugen. Dette er lagt inn som friskt-punkt.

Fremtidig skjøtsel:

I enighet med naboer skal det inngås vedlikeholdsavtale, der de kutter ned oppslag av busker og trær som kommer etter ryddingen i 2017. Store trær som står igjen skal bevares og eik og ask skal få etablere seg i skråning ned fra toppen.

Selve grasarealet på toppen holdes åpent ved grasslått og utsiktspunkt ryddes.

Eksisterende avtaler:

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Det er avholdt befaring med naboer og avtale med frivillige inngås våren 2018.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	6			
Mosaikk	Totalt	4			
Åpent	Totalt	6		5 000	Fjerne oppslag
Mosaikk	Totalt	4		5 000	Fjerne oppslag
SUM KOSTNADER				10 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Litle Stokkavatn og omkringliggende friområder

Naturverdier og landskap:

Litle Stokkavatn og tilgrensende områder har store landskaps- og naturverdier. Her finnes et klassisk kulturlandskap med flere naturtyper som gir store opplevelsesverdier. Naturverdiene strekker seg fra nasjonalt truede planter til hekkeplass for truet vipe.

Litle Stokkavatn, som er en rik kulturmarkssjø, er et viktig våtmarksområde for vannfugl både som hekkebiotop og trekk- samt overvintringsområde. I sør ligger Hidleskogen med beitet hagemarksskog. Vannet, hagemarken og våtmarksområde i sørenden av vannet er regulert til naturvernområde. Resterende arealer er i hovedsak regulert til friområder.

Øst for vannet, rett under akebakken «Fygaren», ligger en av kommunens viktigste hekkeplasser for vipen på beitemarkene i friområdet. I lia opp mot Byhaugen vokser storslått og gammel varmekjær løvskog med blant annet flere eiketrær. Det er alt i alt et vakkert og variert landskapsrom, som veksler mellom store åpne landskap og småskala landskapsrom med store naturverdier. Øverst ligger Byhaugen med vid utsikt over Nord-Jæren og innover Ryfylke.

Lengre nord blir landskapet et mer småskala kulturlandskap av mindre engarealer med omkringliggende skog. Det vokser flere store gamle eiketrær av høy verdi innenfor området. Det er finnes også to dammer med registrert småsalamander innenfor området. Den ene er nok truet av tunellbygging, og status for denne er usikker. Det er imidlertid flyttet salamander fra dammen for å ta vare på denne i dammen på Tastavarden.

Flere av naturtypene i friområdet er avhengig av skjøtsel. Det er et ønske å ivareta naturtypene av hensyn til biologisk mangfold, men også for å ivareta opplevelsesverdien for brukerne av friområdet.

Bruk av friområdet:

Området inngår i et større grøntområde med Store- og Litle Stokkavatn. Dette er et regionalt viktig friluftslivsområde. Det er tilrettelagt med flere turveier, sitteplasser, balløkker, informasjonsskilt og parkeringsplass. Vinterstid er det flere populære akebakker innenfor friområdet, særlig «Fygaren», som ligger øst for Litle Stokkavatnet. Om vinteren brukes også selve vannet til skøytegang, når forholdene tillater det.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Skjøtsel i området veksler mellom grasslått av fulldyrka areal, beite på beitemark og hagemarksskog samt grasslått av mindre enger. Skogene driftes gjennom ordinær skogskjøtsel.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde dagens skjøtelsesregime. De åpne arealene holdes åpne gjennom grasslått og beiting. I den mest verdifulle gamle skogen bør fremmede treslag som platanlønn fjernes. Flere gjengroingspregete områder skal vurderes åpnet gjennom slått. Gammel skog i hele området må ivaretas som skog, og fremmede treslag fjernes over tid. Dette gjelder særlig skogen i lia opp mot Byhaugen. Langs Litle Stokkavatnet skal kantsonen veksle mellom lav buskvegetasjon og mindre åpne felt.

En må vurdere om skjøtselen innenfor hekkeområdet til vipene (mellom E39 og Litle Stokkavatnet) kan bli ytterligere vipevennlig. Dette omfatter utvidelse av fuktig område, fjerne vegetasjon og predatorer som rev og grevling.

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (slått og beite): Anleggsnr. 0321910, 0321218, 0321209, 0226211, 0321212 - Avtaler med fem private om skjøtsel ved slått eller beite.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med frivillige tilknyttet Frivilligsentralen på Byhaugen om vegetasjonsrydding. Har også avtale to andre frivillige om vegetasjonsrydding i området.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	326			
Mosaikk	Totalt	79			
Skog	Totalt	191			
Våtmark	Totalt	12			
Åpent	Skiveslått	17		22 000	
Åpent	Grasslått	5		3 500	
Mosaikk	Tynning	15	200 000		Åpne beitemark.
Våtmark	Rydding	5	100 000	5 000	Fjerne kratt ved behov. Åpne takrørskog.
Skog	Tynning	100	150 000		Tynne skog, fjerne platanlønn.
Dam	Rydding			7 000	Renske dam for vegetasjon
SUM KOSTNADER			450 000	37 500	

Madla bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Tjensvoll friområde

Naturverdier og landskap:

Dette er et langstrakt friområde som består av en blanding av åpne og skogdekkede arealer. I nord er Molkeholen, et gammelt beite med en liten furuskog. Mot vest ligger den såkalte «Hundremeterskogen», et svært populært lekeområde for barn. Opp på høyden mot Haugtussa er det en blanding av skogsarealer og åpne grasenger.

Bruk av friområdet:

Nærturområde med turstier og turveier gjennom hele området. Området er tilrettelagt med balløkker, benker, lekeplasser og hundeluftingsområde. Speiderne holder til i et kommunalt hus i friområdet ved Hemmestveitbakken. Det er flott utsikt utover Store Stokkavatnet fra de høyeste punktene.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Molkeholen opprettholdes som en åpen eng, mens skogen skjøttes som åpen skog. Åpne arealer holdes åpne ved grasklipping.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde dagens situasjon. Viktig at enga på Molkeholen blir holdt åpen gjennom slått eller beite. Det må vurderes skogtynning i «Hundremetersskogen», dersom det er mye oppslag av ungtrær som gjør den vanskelig fremkommelig. Skogtynning må også gjøres på andre skogsarealer. Utsiktspunkt må holdes åpne.

Eksisterende avtaler:

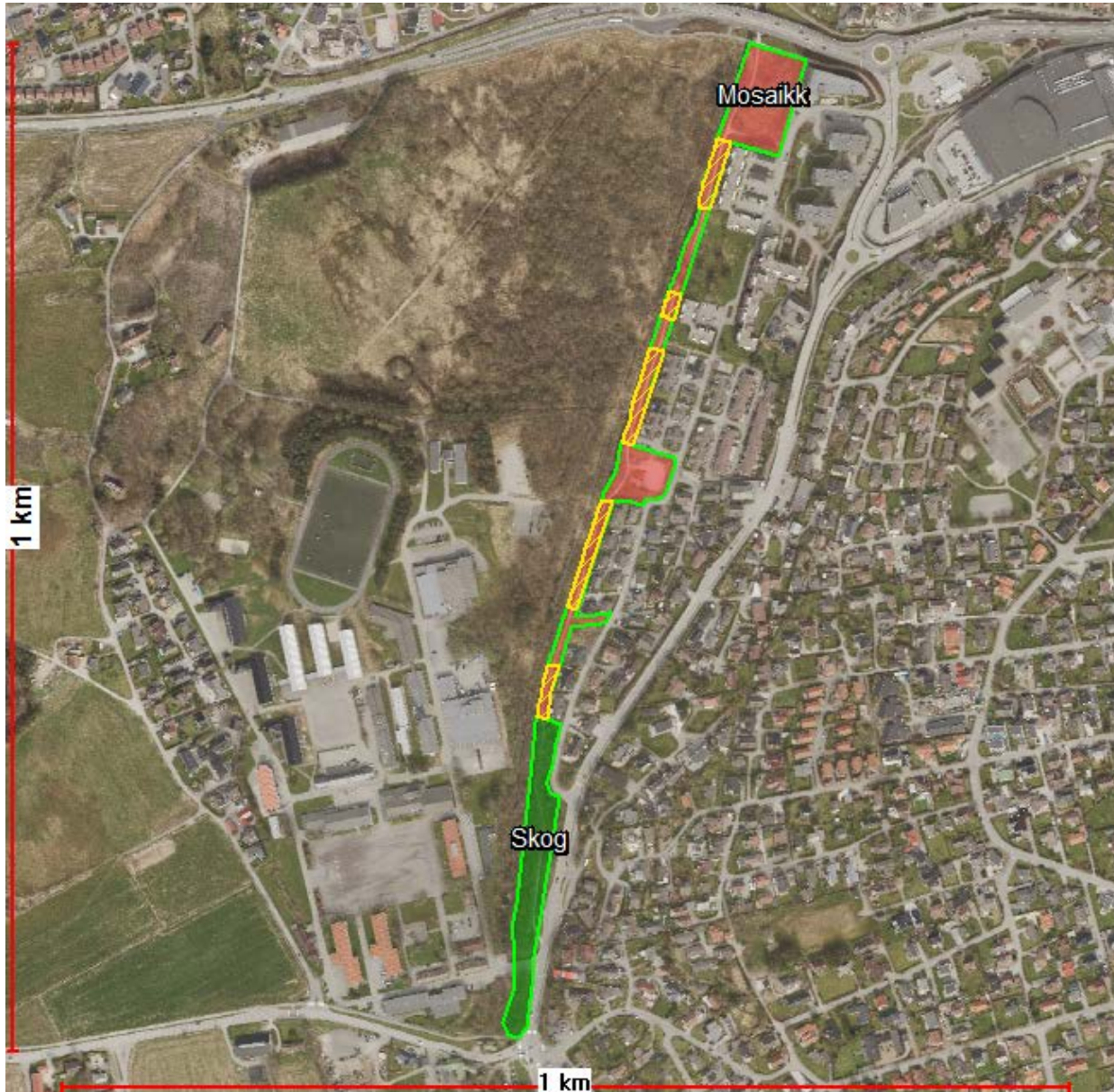
Skjøtselsavtaler (slått og beite): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med speiderne om området omkring «Speiderhuset» og en avtale med andre frivillige.

Kostnader

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	95			
Mosaikk	Totalt	25			
Skog	Totalt	40			
Åpent	Grasslått	14		9 000	
Åpent	Grasslått	15		30 000	Slått av Molkeholen, krever spesialmaskin.
Skog	Tynning	30	150 000		Tynning i Hundremetersskog og ved speiderhus
Frisikt	Vegetasjonsrydding			5 000	
Mosaikk	Tynning	10		5 000	Tynning ved behov
SUM KOSTNADER			150 000	49 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Madlaforen

Naturverdier og landskap:

Madlaforen er en bekk som renner fra Store Stokkavatnet og ut i Hafrsfjord i Møllebukta. Bekken er kanalisert og sterkt modifisert. Bekkedraget har en viktig landskapsøkologisk funksjon, med delvis intakt kantsone. Det er store naturverdier knyttet til bekken, men kanalisering og tilførsel av slam gjør at bekkebunnen slammes ned.

Det vandrer opp sjøørret fra Hafrsfjord som gyter i bekken. Det er viktig å opprettholde vegetasjon i kantsonen av bekken. Det er innhentet kvalifiserte anbefalinger om utbedring av bekkens økologiske forhold. Området på vestsiden er eid av Forsvaret, og alle skjøtselsplaner må avklares med dem. Det er utarbeidet en egen plan for rydding av vegetasjon langs bekkedraget som er politisk vedtatt.

Bruk av friområdet:

En viktig grøntkorridor som er tilrettelagt med turvei og lekeplass. Mye brukt til rekreasjon. I tillegg foregår det en del transportsykling gjennom området.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

På østsiden av bekken har naboer åpnet opp siktkorridorer etter avtale med kommunen. Ellers skjøtsel ved slått og tynning ved behov.

Fremtidig skjøtsel:

Østsiden av bekken skal ha en variert kantsone med utsiktskorridorer mot bekken. Der det er siktkorridorer i planen, skal trærne nærmest

bekken erstattes med lavere-voksende trær som hassel, pil og rogn. Det er viktig at vegetasjonen ellers får vokse fritt, for å ivareta den viktige økologiske effekten.

Bekken bør restaureres for å bedre gyte- og oppvekstforholdene for fisk og andre vannlevende organismer.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

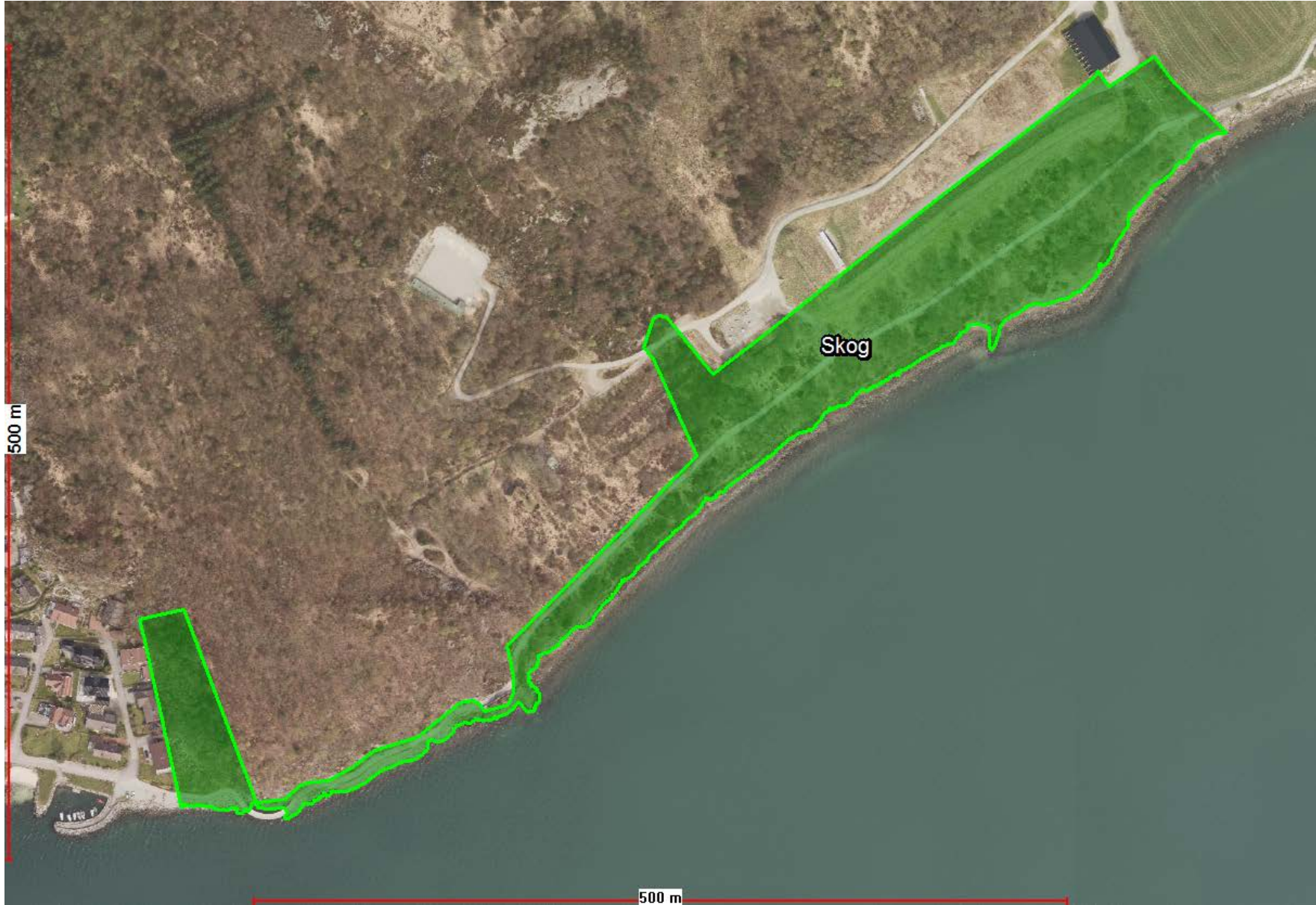
Skjøtselsavtaler (slått og beite): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med velforening om vegetasjonsrydding i tråd med skjøtselsplan.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Mosaikk	Totalt	16			
Skog	Totalt	6			
Mosaikk	Plante		50 000		Plante lav kantsone mot bekk.
Frisikt	Vegetasjonsrydding				Vedlikeholdsavtale med frivillige.
Bekk	Gyteforbedring		150 000		Forbedre økologisk tilstand.
SUM KOSTNADER			200 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Håhammaren

Naturverdi og landskap:

Friområdet er langstrakt og følger en prisbelønnet turvei (DOGA-pris) langs Hafrsfjorden mellom Møllebukta og Håhammeren. Det er utsikt mot et flott landskap fra turveien. Området består av skog og steinstrand. Nord for området ligger skytebanen som friområdet grenser til, men er skjermet fra med en stor jordvoll.

Bruk av friområdet:

Ny turvei gjennom området ble åpnet i 2015. Dette delstrekket gjorde at Stavanger fikk sammenhengende turvei langs hele Hafrsfjord. Turveien ligger nær sjøen og gir god tilgang til strandsonen. Flotte fjellskjæringer og en spektakulær bruløsning har gjort området til et utfartsmål, og friområdet er svært mye brukt.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel.

Fremtidig skjøtsel:

Det må etableres frisiktssoner dersom skogen vokser for høyt og hindrer utsikt.

Eksisterende avtaler:

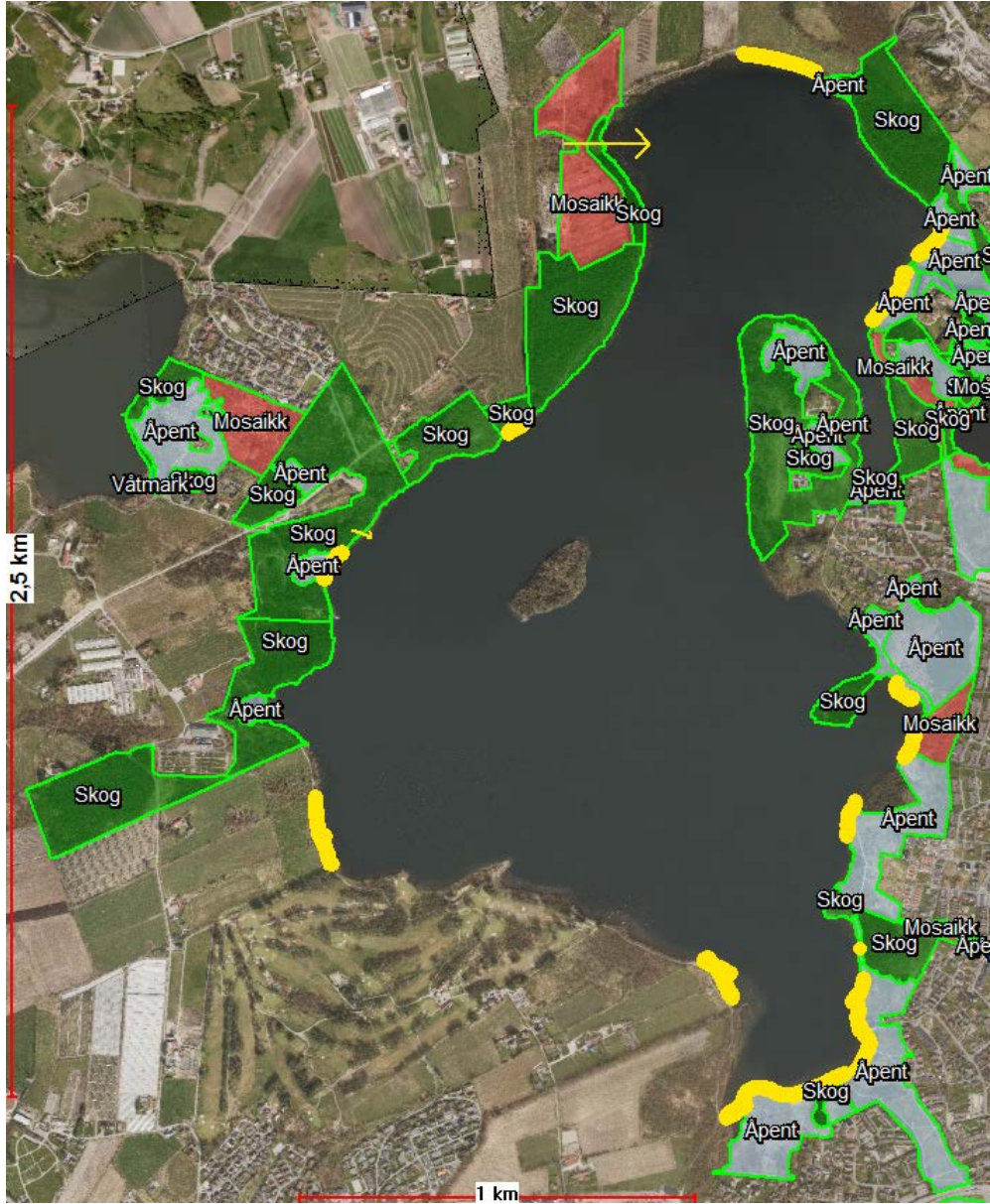
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale om vegetasjonsrydding med frivillig på gnr/bnr 38/298.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	39			
Skog	Tynning	15		3 000	Tynning ved behov.
SUM KOSTNADER				3 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Store Stokkavatnet

Store Stokkavatnet og friområdene omkring dette omfatter bydelene Madla, Tasta og Eiganes og Våland. Vannet er Stavanger største innsjø.

Naturverdi og landskap:

I nordvest er det skogsområder med plantet barskog og et område med rester etter tidligere gartneridrift ved Smiths Minde. Her er skogen tynnet, og området åpnet opp og gjort mer tilgjengelig. Her er det også en rensesepark. Lengre sør er det mer blandingsskog og noen åpne arealer med grasmark. I området ved trafostasjonen er det en rensesepark til med et lite tilhørende sumpområde. På Friheim er det en del plantet buskfuru.

I nordøst finner vi Eskelandsskogen, som er dominert av plantede bartrær. Det er også etablert en rensesepark som håndterer overflatevann fra boligområde på Tasta. Sørøst består området av en blanding av åpne engarealer og innslag av skog og mosaikk.

Dyrsnes er halvøya som går ut i Store Stokkavatnet i enden av Gustav Vigelands vei. Området består av skog og åpne engarealer. Området var tidligere ganske åpent, men har blitt plantet til med bartrær og gradvis også tilgrodd. Mye av granskogen falt i storm vinteren 2007/08, og måtte ryddes i etterkant. Hogstfeltene er ryddet i senere tid for å fremme oppvekst av stedege løvtrær.

På Littleholmen, halvøya sør for Dyrsnes, finnes det hovedsakelig sitkagranskog som er tynnet etter vindfall i senere år.

Friområdene lengre sør er en blanding åpne grasarealer og små skogsområder. Helt sør i Sandal er det et våtmarksområde som er

under restaurering. Restaureringen omfatter både privat og offentlig areal.

Flere steder rundt vannet, men særlig i nordvestre del, er det store bestander av den fremmede arten parkslirekne.

Friområdene rundt Store Stokkavatnet er kjerneområde for rådyr. Det er også et rikt fugleliv knyttet til vannet, skogen og de åpne arealene. I selve vannet vokser den sjeldne arten mykt havfruegras, som Stavanger har fått et spesielt ansvar å ta vare på.

Bruk av friområdet:

Området er tilrettelagt med turvei rundt hele vannet, benker, balløkker, trimpark, gapahuker, tresamling og informasjonsskilt. Innenfor området finner du også Dyrsnes friluftssenter, Frilageret, Stavanger roklubb, Stavanger kajakklubb og Stavanger golfbane.

Området er et svært mye brukt turområde. Sommerstid er det også et populært badevann. Fra 2017 er det gratis fiske for alle fra kommunal grunn. Dersom vinteren er kald, blir vannet åpnet for skøyting om isen er tykk nok, og det blir kjørt opp skispor på golfbanen.

14 av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Flere av skogsområdene rundt vannet har vært utsatt for vindfall og har blitt ryddet senere år. Noen områder med dårlig sitkagranskog har også blitt hogd, og noen gjengrodde arealer åpnet. I flere av sitkaskogene er det plantet eiketrær etter hogst for å få et treslagsskifte over tid. Det tidligere gartneriområdet ved Smiths

Minde er ryddet og våtmarksområdet i sør er under restaurering. Engarealer blir holdt åpne ved slått eller beite.

Fri sikt:

Det er lagt inn flere sikkorridorer rundt vannet. Disse må ryddes jevnlig.

Framtidig skjøtsel:

De åpne arealene må holdes åpne for å ivareta variasjonen i landskapet og av hensyn til biologisk mangfold. Størst utfordring er knyttet til teigene med sitkagran omkring vannet. Grana er svært utsatt for vindfall, og det er vanskelig å få skiftet ut skogene uten å miste dette opplevelseselementet. Treslagsskiftet må derfor utføres over tid. Sør i Store Stokkavatn sprer takrøret seg kraftig. En bør vurdere å åpne deler av takrørskogen av hensyn til fuglelivet.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0422219, 0321207, 0321208 og 0321209 – beite og slått av områdene.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtaler om vegetasjonsrydding med syv ulike frivillige/velforeninger på deler av gnr/bnr 27/1047, 27/1046, 38/12, 40/36, 29/2002.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	276			
Mosaikk	Totalt	108			
Skog	Totalt	520			
Åpent	Skiveslått	60		100 000	Enkelte areal slås to ganger, høyere sats.
Åpent	Grasslått	30		20 000	
Mosaikk	Tynning	40	150 000	20 000	
Skog	Treslags-skifte	100	400 000	50 000	Utskifting av granskog over tid.
Frisikt	Vegetasjonsrydding			20 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
Fremmede arter	Fjerne			20 000	Stort felt med parkslirekne.
SUM KOSTNADER			550 000	230 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Foto: Bitmap

Krossberg

Naturverdi og landskap:

Krossberg ligger mellom Hålandsvatnet og Store Stokkavatnet. Området består av noe gjengrodd lynghei, en liten myrrest under gjengroing, to åpne grasenger og to skogsområder.

Bruk av friområdet:

Området er del av et stort regionalt grøntdrag mellom Store Stokkavatnet og Hålandsvatnet. Friområde er populært med turvei og stier, særlig rundturen rundt Hålandsvatnet og sammenhengen over til Store Stokkavatnet. Bakker brukt som akebakke vinterstid.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom eller gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Det finnes skjøtelsavtaler for store deler av området, blant annet en beiteavtale i mosaikkområdet og deler av de åpne områdene. Engarealene blir slått årlig.

Fremtidig skjøtsel:

Skogen i vest må tynnes ut på innsiden av stien, men den er ellers ganske åpen. Målet i området er å bevare variasjonen av åpne og skogdekte arealer, opprettholde mosaikk gjennom beiting og eventuell hogst for tynning. I våtmarken (V) bør takrørsonen bevares, da denne er viktig for flere fuglearter.

Eksisterende avtaler:

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Anleggsnr.0425211 – avtale med privat om beite og slått.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	37			
Mosaikk	Totalt	33			
Skog	Totalt	16			
Våtmark	Totalt	1			
Åpent	Vegetasjonsrydding	8	40 000		
Mosaikk	Tynning	33	80 000		
SUM KOSTNADER			120 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Aubeberget

Naturverdi og landskap:

Aubeberget er et friområde på Sunde/Kvernevik som er åpent og preget av store engarealer langs sjøen og noe skog. Inn mot bebyggelsen finnes det enkelte plenarealer. Området er kjent for sine helleristninger som ble oppdaget i 1959. Området er omringet av private hager og det er noen hageplanter som har spredt seg ut i friområdet

Bruk av friområdet:

Friområdet er del av den mye brukte turveien langs Hafrsfjord. Området er populært nærturområde tilrettelagt med balløkke og badeplass.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom eller innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Engslått. Enkelte av de skogdekkete arealene skal tynnes i høsten/vinteren 2017.

Fremtidig skjøtsel:

Skogsarealene bør tynnes, engarealene må slås minst en gang i året. Noe av skogen brukes til lek. Denne må også tynnes, men de store trærne bør bevares. En del busker og kratt skal fjernes for å åpne helleristningsfeltene. Forvillete hageplanter, som skjermleddvev og skogskjegg, bør vurderes fjernet. Vegetasjonen bør ikke bli for høy.

Eksisterende avtaler:

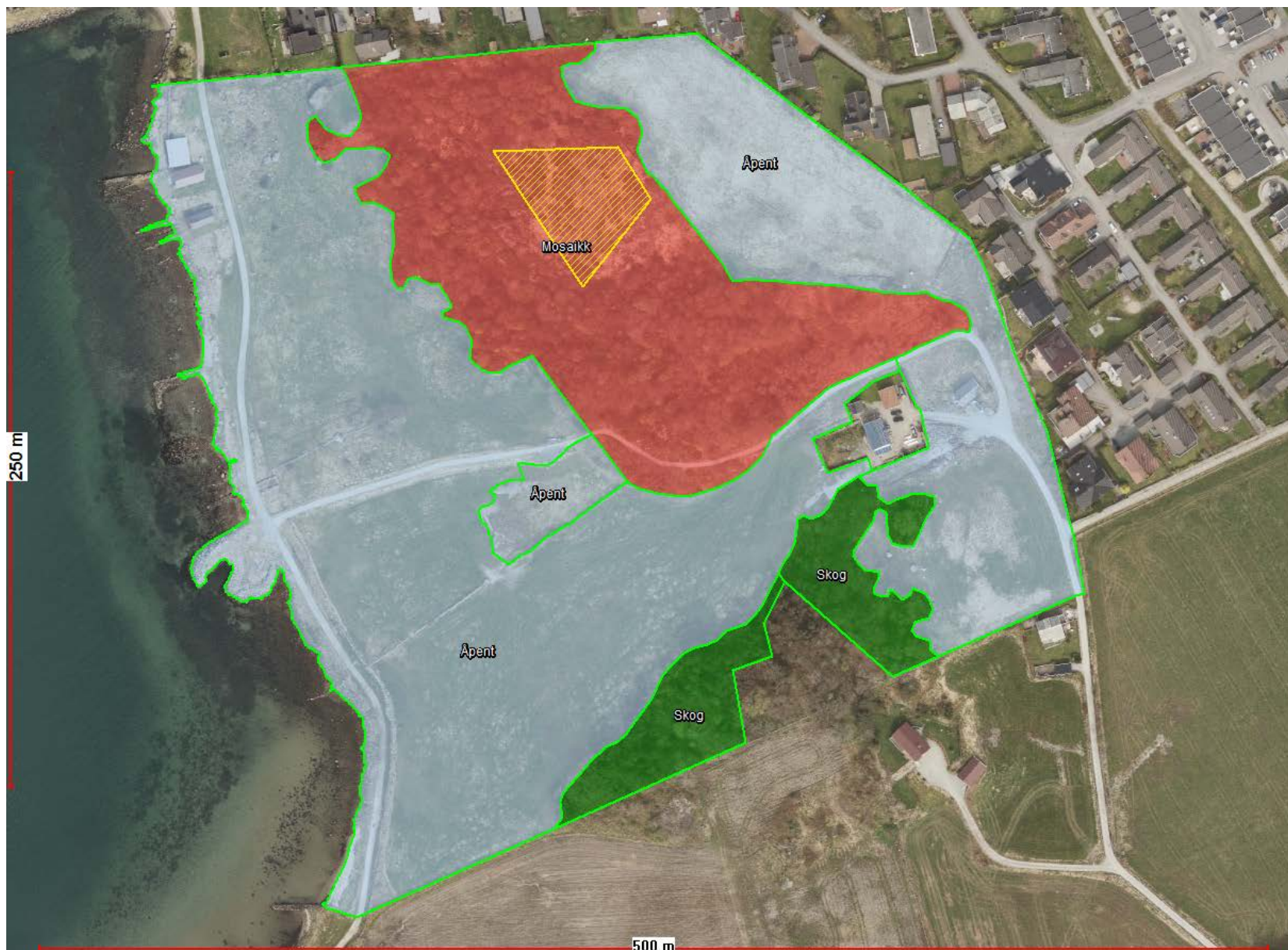
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med en velforening og en nabo om vegetasjonsrydding.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlige kostnader	Kommentar
Åpent	Totalt	45			
Mosaikk	Totalt	9			
Skog	Totalt	3			
Åpent	Grasslått	7		5 000	
Åpent	Vegetasjonsrydding	3		10 000	
Mosaikk	Tynning	5	50 000		
Skog	Tynning	3	20 000		
SUM KOSTNADER			70 000	15 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Korpsdalen

Naturverdi og landskap:

Korpsdalen domineres av åpne grasenger med spredte skogklynger, gjengrodd kystlynghei og andre småbiotoper. Langs sjøen er det en smal stripe med delvis intakt grus/stein-strand. Sjøarealet, med strandsone, er viktig for en rekke fuglearter.

Bruk av friområdet:

Området er del av den svært populære turveien langs Hafrsfjord. Området er ellers et mye brukt nærturområde med turveier, gjerdeklyvere og sittebenker. Flott utsikt fra det høyeste punktet.

Pågående skjøtsel:

Flere av engarealene skjøttes ved slått og beite gjennom en privat skjøtselsavtale. Mosaikkområdet har rester av tidligere lynghei og tynning bør vurderes.

Fremtidig skjøtsel:

Vurdere skogtynning i de tette skogteigene. De åpne arealene holdes åpne i påvente av annen tilrettelegging i friområdet.

Det er registrert hekkende vipper (Naturvernforbundet 2010) i området og det er viktig å tilpasse fremtidig skjøtsel i forhold til dette.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr.0425212 og 0423209 – avtale med privat om beite og slått.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med naboer om å holde frisiktpunkt åpent og tynning i gjengrodd lynghei.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlige kostnader	Kommentar
Åpent	Totalt	59			
Mosaikk	Totalt	21			
Skog	Totalt	5			
Frisikt	Vegetasjon srydding				Vedlikeholdsavtale
Mosaikk	Tynning	10	40 000		
SUM KOSTNADER			40 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Mjughaug

Naturverdi og landskap:

Mjughaug friområde er et høydedrag i Kvernevik. Toppen i sørvest er skogkledd, mens lengre nord er det åpne grasarealer. Arkeologer har funnet en gravrøys på toppen. Navnet Mjug kommer kanskje av det gammelnorske ordet Njug, som betyr fjelltopp.

Bruk av friområdet:

Populært nærturområde. Mye brukt av barnehage som ligger like ved.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Engslått.

Fremtidig skjøtsel:

Stien som fører fra hovedveien i sør og opp til toppen er gjengrodd og må åpnes igjen. Toppen er et utsiktspunkt og de høyeste bartrærne i retning Hafrsfjord bru og vest bør fjernes. De to markerte mosaikkområdene burde også åpnes opp for utsiktens skyld. Engene i nord må fortsatt slås.

Eksisterende avtaler (kommunale eiendommer):

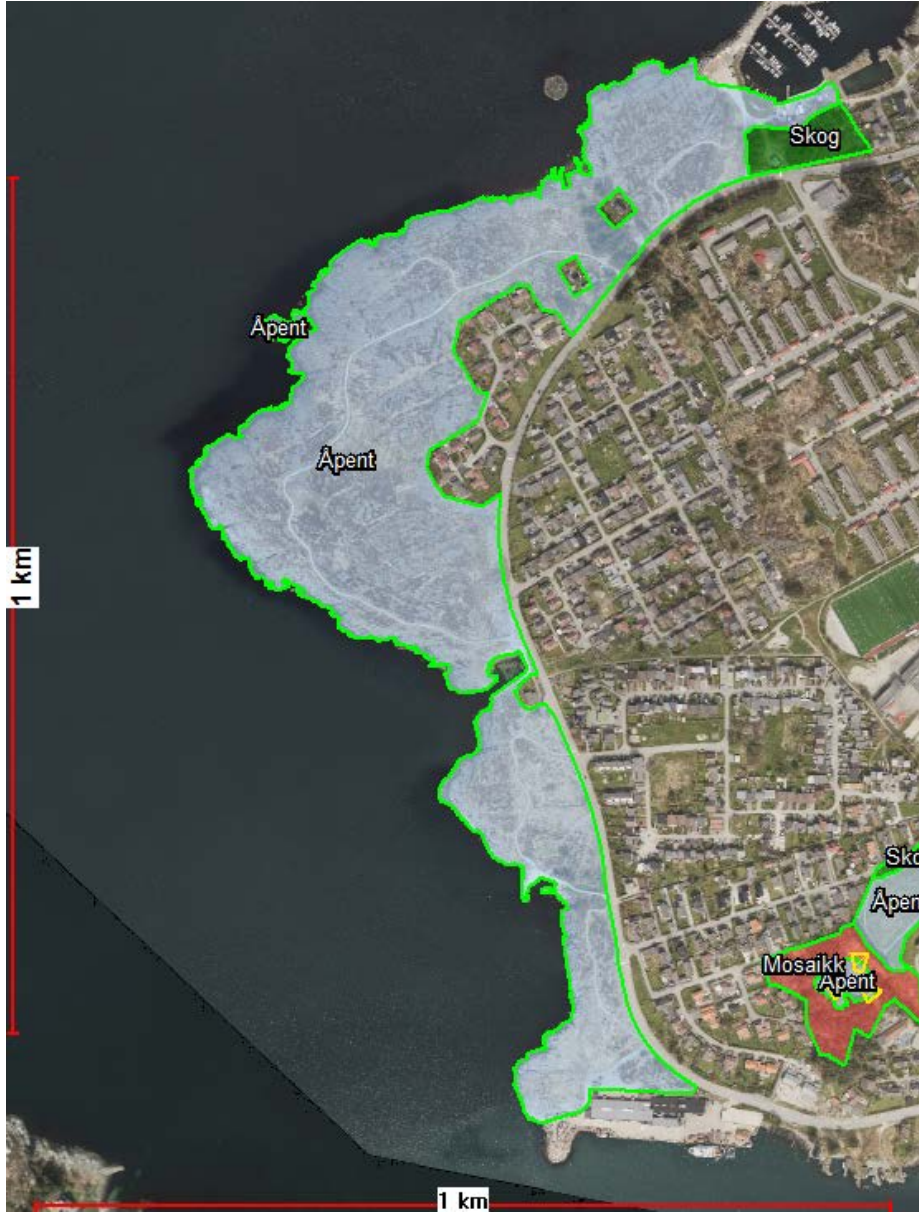
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	31			
Mosaikk	Totalt	12			
Skog	Totalt	2			
Åpent	Skiveslått	15		20 000	
Frisikt	Vegetasjonsrydding		30 000	5 000	Må gjenåpnes.
SUM KOSTNADER			30 000	25 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Kvernevik friområde

Naturverdi og landskap:

Friområdet ytterst i Kvernevik er et langstrakt område med flott kystlynghei i et værhardt område. Her er det autentisk kystlynghei på svaberg ut mot havet. Det er store opplevelsesverdier i området, og naturtypen kystlynghei har nasjonal verdi for biologisk mangfold. Området har det største sammenhengende lyngheiområdet på fastlandet i Stavanger.

Bruk av friområdet:

Området er et svært populært friområde, særlig for Madla bydel. Det er tilrettelagt med turveier, badeplass, sitteplasser og hundeluftingsområde. Her finner du også monumentet «Brutt lenke» til minne om ulykken med boligplattformen Alexander L. Kielland som kantret ved Edda i Ekkofisk-området i 1980.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går innom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Skjøtselsmålet i området er å holde området åpent og ivareta kystlyngheia i god hevd. Det er felt flere plantefelt med gran etter 2008, og det blir jevnlig ryddet oppslag av løvskog. Sist området ble ryddet var vinteren 2016/2017.

Fremtidig skjøtsel:

Det er svært viktig å holde området åpent og hindre oppslag av trær og busker. Lyngen burde brennes for å holdes i god hevd, men nærhet til bebyggelse vanskeliggjør dette. Det er derfor med hell forsøkt mekanisk kapping av lyng som skjøtsel. Det er bevart to

skogdekkete arealer ved båthavnen som le for denne og for å skape variasjon i området. Disse må felles dersom det blir mye vindfall.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale om vegetasjonsrydding med frivillig på gnr/bnr. 41/353, 41/277, 41/278, 41/279, 41/280 og 41/281.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	224			
Skog	Totalt	6			
Åpent	Vegetasjonsrydding	224		30 000	Mekanisk lyngheiskjøtsel
SUM KOSTNADER				30 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Kvernevikskogen

Naturverdi og landskap:

Kvernevikskogen er et friområde mellom Hålandsvatnet og sjøen. Området er stort sett skogdekket med barskog i nord og løvskog i sør. Deler av skogen er edelløvskog med svært rike kantsoner. Det er registrert en sjelden lavart i og omkring skogen. Det finnes også noen engarealer her. Kvernbekken renner nord for området, denne renner i dag gjennom en kunstig renne, og bekken burde vært restaurert av hensyn til sjøørret.

Bruk av friområdet:

Den mye brukte turveien rundt Hålandsvatnet går gjennom skogen. Det er et speiderhus like over kommunegrensen i Randaberg. Skogen blir ellers brukt som lekeskog.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

De åpne engene skjøttes ved slått.

Fremtidig skjøtsel:

Ivareta de åpne engene. Skogen skal tynnes ved behov, og det kan vurderes et treslagsskifte over tid ved å fjerne gran og lerk.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Avtale med tidligere grunneier om at han kan drifte åpne arealer.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	26			
Skog	Totalt	47			
Skog	Tynning	47	100 000		Ta ut gran og ellers tynne i skogen.
SUM KOSTNADER			100 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Resnes, Hålandsvatnet

Naturverdi og landskap:

Resnes ligger ved Hålandsvatnet. Kommunen eier den delen av Resnes som ligger mellom turveien og vannet. Dette området består av fuktig til tørr kystlynghei i god hevd. Området har svært høy natur- og kulturhistorisk verdi. Det er en bygdeborg på toppen av neset. Det kommunale området inngår i et større naturområde som er vernet som hensynsone naturvern. Dette utgjør et samlet intakt restareal bestående av gjengroingstruet naturbeitemark og lynghei i et ellers intensivt drevet landbruksområde. Det kommunale friområdet inngår i en felles skjøtselsplan for alle eiendommene som inngår i planområdet.

Kystlyngheia på kommunale eiendommen er restaurert omkring 2005, med omfattende vegetasjonsrydding og lyngbrenning i etterkant.

Bruk av området:

Den mye brukte turveien rundt Hålandsvatnet går gjennom området. Resnes er tilrettelagt med sittegrupper og gjerdeklyvere. Flott utsikt fra toppen, der det finnes rester etter en gammel bygdeborg. Fiskeplasser langs vatnet.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom området.

Pågående skjøtsel:

Lyngbrenning ved behov, ellers beite.

Fremtidig skjøtsel:

Området skal fremstå som velskjøttet kystlynghei og inngå som en verdifull del av et helhetlig kulturlandskap omfattet av

reguleringsplan 2429. Det er et mål at området skal skjøttes gjennom beite og brenne lyng ved behov, se egen skjøtselsplan.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0425210 – avtale med privat om beite.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	22			
Åpent	Vegetasjonsrydding	22		5 000	Lyngbrenning og rydding ved behov.
SUM KOSTNADER				5 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Tasta bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Foto: Bitmap

Austre Åmøy – Kommuneskogen og andre friområder

Naturverdi og landskap:

Kommuneskogen er et skogsområde vest på Austre Åmøy som nå er i en restaureringsfase etter hogst. Skogen bestod tidligere av sitkagran, men denne er nå hogget bort etter mye vindfall. Ny skog er i etableringsfasen, og det skal etableres løvskog ved hjelp av sjølføring. Det er store fornminnefelt i området.

Sør for Kommuneskogen ligger en kommunal eiendom som beites i dag. Her er det inngått en skjøtselsavtale.

Ved Åmøy båthavn ligger et kommunalt friareal med mye helleristninger. Arealet er gjengroingspreget i dag, men er planlagt gjenåpnet av særlig hensyn til kulturminnene. Det foreligger også planer om opparbeiding av en kulturløype i samarbeid med fylkeskommunen.

Bruk av friområdet:

Friområder med tråkk og enkel tilrettelegging, mest brukt som nærturområde. I Kommuneskogen har en velforening laget flere stier. I området ned mot Vågholmen (båthavnen) har fylkeskommunen gjort enkel tilrettelegging, slik at helleristningsfeltene er mer tilgjengelige.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom Kommuneskogen og ned til Vågholmen (båthavnen).

Pågående skjøtsel:

Kommuneskogen har oppfølgende skjøtsel etter hogst. Friområdet sør for Kommuneskogen skjøttes av beite. På området ved båthavna skjer det noe beiting.

Fremtidig skjøtsel:

I Kommuneskogen må en vurdere å plante stedegne løvtrær (langlivete trær som eik) som supplement. Ved båthavna bør en se på mulighetene for å åpne området manuelt og sette på dyr i samarbeid med fylkeskommunen.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0211201 – avtale med privat om beite.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Velforening har gjort enkle tiltak i Kommuneskogen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	121			
Skog	Totalt	35			
Åpent	Totalt	121			
Skog	Tynning	35	60 000		Ungskogpleie etter hogst av Kommuneskogen
Åpent	Vegetasjonsrydding	46			Samarbeid med fylkeskommunen.
SUM KOSTNADER			60 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Tastarustå med Varden

Naturverdi og landskap:

Friområdet omfatter høydedraget ovenfor Tasta skole. Høyeste punkt er 79 moh., fra toppen har du svært god utsikt innover Ryfylket. Friområdet omfatter et skogsområde, et åpent beite og flere fulldyrkete områder. Tidligere beitemarker er delvis gjengrodd i dag. Det er en gammel gårdsdam som grenser til kommunal eiendom med småsalamander.

Bruk av friområdet:

Et svært populært turområde på Tasta. Tilrettelagt med turveier, sitteplasser og lekeplass. Skogen på Tastavarden blir mye brukt som lekeskog av skoler, barnehager og andre i nærmiljøet. Flott utsikt.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Øst på Tastarustå er det hovedsakelig jorder regulert til bevaring som skjøttes ved skjøtselsavtale med privatperson. Deler av friområdet skjøttes ved graslått. Nord for jordene er det opparbeidet plenareal med benker, bord og god utsikt.

Fri sikt:

Det er etablert et frisiktpunkt fra toppen av Tastavarden.

Fremtidig skjøtsel:

Noen av de åpne områdene er truet av gjengroing, og må åpnes ved hogst og stedvis tynning. Den gamle gårdsdammen må renskes med noen års mellomrom for å bevare åpent vannspeil og gode leveforhold for salamanderen. Kommunen er i god dialog med grunneieren om dette.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0227222 – avtale med privat om slått.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	58			
Mosaikk	Totalt	13			
Skog	Totalt	10			
Åpent	Grasslått	15			
Mosaikk	Tynning	5	40 000		
Frisikt	Vegetasjonsrydding			2 000	
Dam	Renske			5 000	Renske dam for vegetasjon
SUM KOSTNADER			40 000	7 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Tastaveden

Naturverdi og landskap:

Tastaveden er et friområde på Tasta som består av skogsarealer, åpne enger og rester av myr/kystlynghei. Området ble tilplantet på 1930 og 40-tallet og ble da kledd med barskog. Buskfuru dominerer i skogbildet, men det er også en del sitkagran.

Bruk av friområdet:

Tastaveden er et populært nærturområde. Friområdet er tilrettelagt med turveier, balløkke, lekeplass, benker og informasjonsskilt om myra. Skogen på toppen ved balløkken er svært mye brukt av skoler og barnehager.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Omfattende skogskjøtsel og skogrydding utført de senere årene. Vedenmyra, en stor gjengrodd myr, er ryddet for trær og åpnet opp. Naturvernforbundet har årlig dugnad. Vindfall i skogen har ført til mye hogst, og nyplanting av eik. Grasengene slås årlig.

Fri sikt:

Det er flere utsiktsskorridorer på toppen, men to soner er ikke fullstendig etablert.

Fremtidig skjøtsel:

Fortsette dagens skjøtsel. Rydde utsiktkorridorene ytterligere.

Eksisterende avtaler:

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med Naturvernforbundet i Rogaland om skjøtsel av myra. De har også et pedagogisk opplegg i regi av Besøkscenter Våtmark Jæren, som har med seg skoleklasser som lærer om og utfører skjøtsel av myra her.

Kostnader:

Kommentar	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	67			
Skog	Totalt	75			
Åpent	Vegetasjonsrydding	11		10 000	Vedlikehold myr dugnadsavtale
Åpent	Grasslått	12			
Skog	Tynning	20	120 000		Tynning og fjerning av buskfuru.
Frisikt	Vegetasjonsrydding		60 000	8 000	Utvidelse og gjennåpning.
SUM KOSTNADER			180 000	18 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Vardeneset

Naturverdi og landskap:

Vardeneset friområde grenser til sjøen på Tasta. Det går en turvei gjennom friområdet med vid utsikt over Åmøyfjorden og øyene. Ytterst på neset står Vardeneset fyr, der ligger det også en liten dam med småsalamander. Tidligere var friområdet dekket av tett utvokst buskfuruskog som gjorde området ufremkommelig. Store deler av skogen er nå felt. Det er utfordringer fremover med å holde vegetasjonen nede i hogstfeltene. Disse skal fortrinnsvis opprettholdes åpne med lav vegetasjon.

Bruk av friområdet:

Området er et populært nærturområde. Det er tilrettelagt med turveier og benker. Friområdet blir brukt både til rekreasjon, mosjon og undervisning. Området ved fyret er mye brukt av barnehager og skoleklasser. Det er flott utsikt flere steder. Hogsten av skogen har gjort strandsonen mer tilgjengelig.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

De senere årene har skogen blitt hogd og ryddet tilbake mot nord, slik at det er mye hogstflater i friområdet.

Fremtidig skjøtsel:

Skogen må ryddes ytterligere tilbake mot nord, slik at det åpne feltet markert på kartet blir åpent. Videre må det utføres vedlikeholdsskjøtsel hvert 3-5 år i hogstfeltene for å hindre busker og kratt å etablere seg her. Salamanderdammene må renskes ved behov.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	34			
Mosaikk	Totalt	23			
Åpent	Vegetasjonsrydding	34		12 000	
Mosaikk	Tynning	10	150 000		
Dam	Renske			500	
SUM KOSTNADER			150 000	12 500	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Dusavik

Naturverdi og landskap:

Dusavika ligger innenfor Dusavik bådavn. Friområdet omfatter en badeplass med strandlinje, en grasbakke og noen mindre felt med gjengrodd lynghei.

Bruk av friområdet:

Friområdet er et svært populært nærturområde og badeplass. Det er tilrettelagt med turveier, lekeplass og sittegrupper. Området blir mye brukt av Vardeneset skole til undervisning. Om vinteren finnes det en populær akebakke her.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Grasslått.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde grasslått. Det går flere stier gjennom mosaikkområdet som må holdes åpne ved skogtynning. Akebakken må holdes åpen.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	12			
Mosaikk	Totalt	6			
Åpent	Skiveslått	6		7 800	
Mosaikk	Tynning	6		3 000	
SUM KOSTNADER				10 800	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Hinna bydel

Tegnforklaring

- ☐ **Skjøtselsplan**
- ✓ Åpent
- ✓ Mosaikk
- ✓ Skog
- ✓ Våtmark
- ✓ Skjøtselsområdeavgrensning
- ✓ Utsiktskorridor - frisikt
- ✓ Frisiktstrekning
- ✓ Frisiktgrense
- ✓ Område for tiltak

Foto: Bitmap

Gauselskogen

Naturverdi og landskap:

Store deler av Gauselskogen er vernet som naturreservat etter naturmangfoldsloven (rosa avgrensning på kartet). Det vernet område og skogen omkring har stort biologisk mangfold og består av rik edellauvskog med lang kontinuitet. Skogen er regionalt sjelden, og den eneste i sin type på Nord-Jæren. Det finnes flere fornminner inne i skogen som også er omfattet av vernet. Stavanger kommune har delegert forvaltningsmyndighet for verneområdet. Gauselskogen har flere grunneiere, kommunen eier deler av den.

Park og vei har fått utarbeidet en skjøtelsesplan for Gauselskogen med randsoner. I tillegg ble biologisk mangfold kartlagt. Resultatet viste at naturverdiene hadde blitt redusert siden siste kartlegging på 1970-tallet. Årsaken til forverret naturtilstand var nedbygging av områdene omkring skogen og stor spredning av fremmede arter i reservatet. De fremmede artene har fortrent flere av artene som naturlig fantes i reservatet og som utgjorde verneverdien. De private grunneierne fikk tilsendt skjøtelsesplanen på høring, og tilbakemeldingene var stort sett positive.

Bruk av området:

Gauselskogen er i første rekke et naturreservat og brukes til undervisningsformål og av skoler og barnehager. I tillegg er den selvsagt et nærturområde. Det er satt opp informasjonsskilt og går en sti gjennom skogen.

Pågående skjøtsel:

Årlig skogskjøtsel etter skjøtelsesplanen. Dette innebærer ringbarking av platanlønn, plukking av ungplanter av platanlønn, lusing av

prydbringebær, tynning i plantet granfelt, rydding av avfall og informasjonsskiltning.

Fremtidig skjøtsel:

Etter fjerning av fremmede arter i skogen, spesielt platanlønn, er det viktig med kontinuerlig skjøtsel i etterkant. Dette for å hindre at de uønskede plantene ikke etablerer seg igjen. Andre forsøk med bekjempelse av platanlønn har vist at den kan være vanskelig å bekjempe. Det gradvise uttaket av voksen platanlønn og sitkagran er nå kommet over halvveis og nærmer seg god kontroll. De store utfordringene i området er nå oppslag av ung platanlønn og prydbringebær. Dette er krevende arbeid som må gjennomføres årlig ved håndlukning.

Eksisterende avtaler:

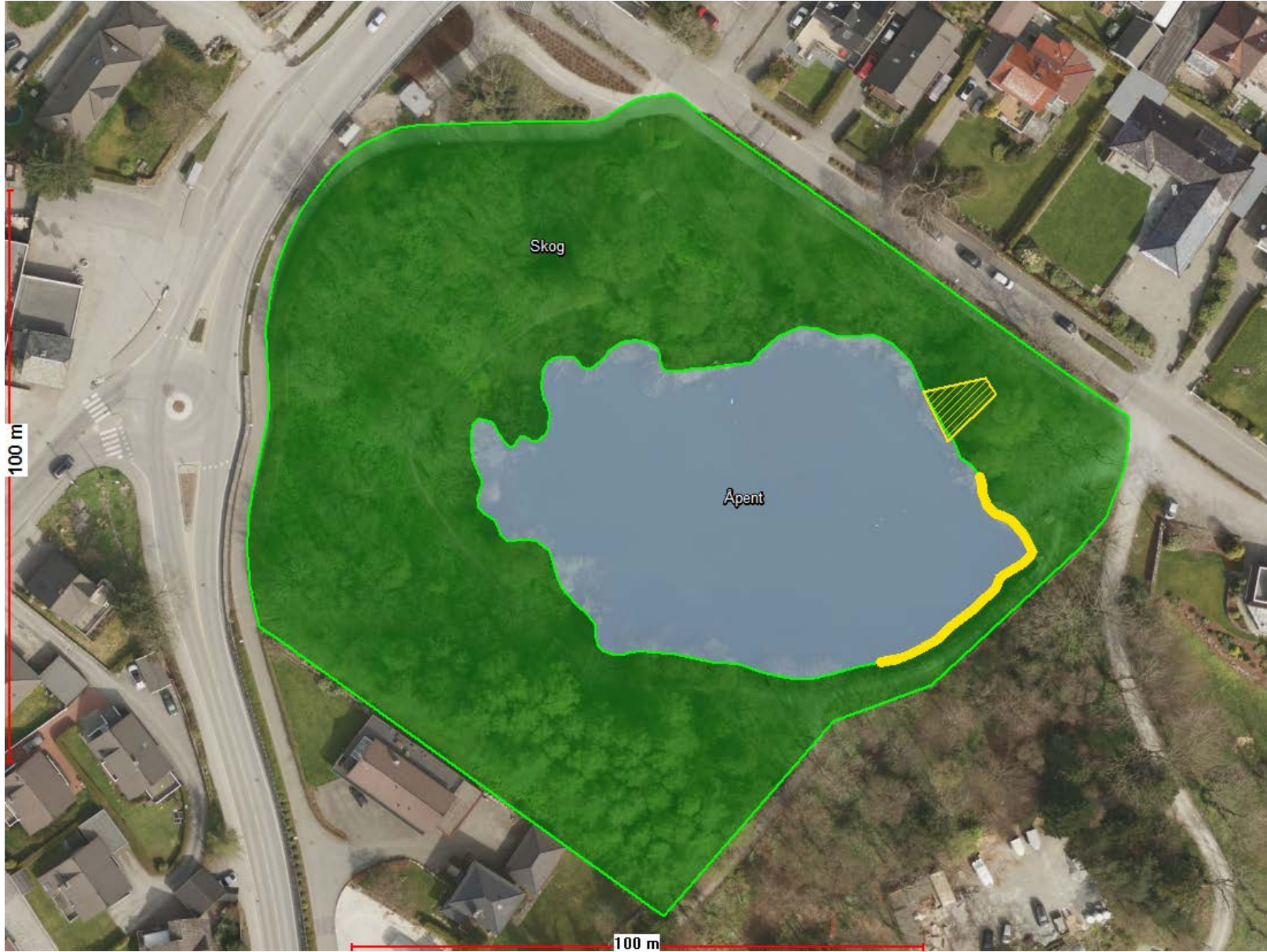
Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Godeset speidergruppe har i flere år utført betalt dugnad der de fjerner platanlønn som har spiret i løpet av sommeren.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	92			
Skog	Info		50 000		Skilt og merking
Fremmede arter	Fjerne	92		20 000	Mottar en del tilskudd.
SUM KOSTNADER			50 000	20 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Hindalsdammen - Vaulen

Naturverdi og landskap:

Gårdsdammen til Hindal gård er omkranset av middels gammel løvskog. Området har høy natur- og kulturhistorisk verdi. Det lever ål (EN, sterkt truet) og småsalamander i tjernet. Området er omfattet av riksantikvarens forslag (2017) om vern av Hindal gård etter kulturminneloven.

Bruk av friområdet

Området er nærturområde for rekreasjon og mosjon. Det er tilrettelagt med turvei og sittebenker. Dammen blir brukt som skøyteis vinterstid.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel.

Fri sikt:

Det skal være åpen sikt til dammen fra benken i øst.

Fremtidig skjøtsel:

Skogskjøtsel som er i tråd med verneplan. Ta ut fremmede treslag, ivareta skogbildet. Verne om store, gamle trær. Viktig med god vannkvalitet i dammen og at kantsone mot vannet blir opprettholdt. I dag (2017) er det liten vannutskifting i dammen. Denne bør økes ved at mer overvann ledes til dammen.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	10			
Skog	Tynning		40 000		Uttak av gran og lønn etter plan.
Frisikt	Vegetasjonsrydding		20 000	1 000	
SUM KOSTNADER			6 0000	1 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Boganes

Naturverdi og landskap:

Boganeset ligger sør for Jåttåvågen. Området er preget av skog, svaberg og spredt bolig- og hyttebebyggelse. Skogen er dominert løvtrær med innslag av bartrær. Det er flere spredte hageplanter i friområdet. Inn mot boligblokkene i vest er det gasenger, som tidligere ble beitet med hest. Deler av dette området er svært fuktig. I bukta er det registrert et større bløtbunnsområde med regional verdi for biologisk mangfold. Litt lengre ut en ålegraseng med nasjonal verdi. Hele gruntvannsområdet i bukta og holmene har et rikt fugleliv.

Bruk av friområdet:

Området er et populært turområde tilrettelagt med turveier og sittegrupper. Turveien langs sjøen gir store opplevelsesverdier.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Åpne arealer blir slått som plen og grasbakke. Det fuktige området ved blokkene er utfordrende å klippe. Ellers er det tynnet en del i skogen og slått ned noen hageplanter. Ordinær skogskjøtsel på resterende areal.

Fri sikt:

Ingen punkt lagt inn i planen, men kartet viser hvor det skal være åpent ned mot sjøen.

Fremtidig skjøtsel:

Fortsette slått av grasarealer. Tynning i skog og fjerning av hageplanter i friområdet.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlige utgifter	Kommentar
Åpent	Totalt	25			
Mosaikk	Totalt	8			
Skog	Totalt	19			
Åpent	Grasslått	9		6 000	
Mosaikk	Tynning	8	20 000	2 000	Vedlikeholdsrydding ved behov.
Skog	Tynning	19	100 000		
SUM KOSTNADER			120 000	8 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Gauselholmen

Naturverdi og landskap:

Gauselholmen ligger utenfor Gausel og mangler landforbindelse. Holmen har ugjødslet naturbeitemark med flotte steingarder. Dette er en verdifull naturtype, som i dag er sjelden i vår region. Området er åpent med noe oppslag av hyll og rogn. Holmen skjøttes ved beiting. Holmen er nå (2017) en av kommunens viktigste hekkeholmer for sjøfugl, og disse er avhengig av ro under hekkingen og åpne flater.

Bruk av friområdet:

Lite ferdsel på holmen, men noe brukt av kajakkpadlere. Lite ferdsel gjør at sjøfugl hekker på holmen.

Pågående skjøtsel:

Beite.

Fremtidig skjøtsel:

Viktig å opprettholde beitingen og uten noen form for gjødsling for å ivareta naturtypen naturbeitemark. Vurder fangst av mink før hekkesesong.

Eksisterende avtaler:

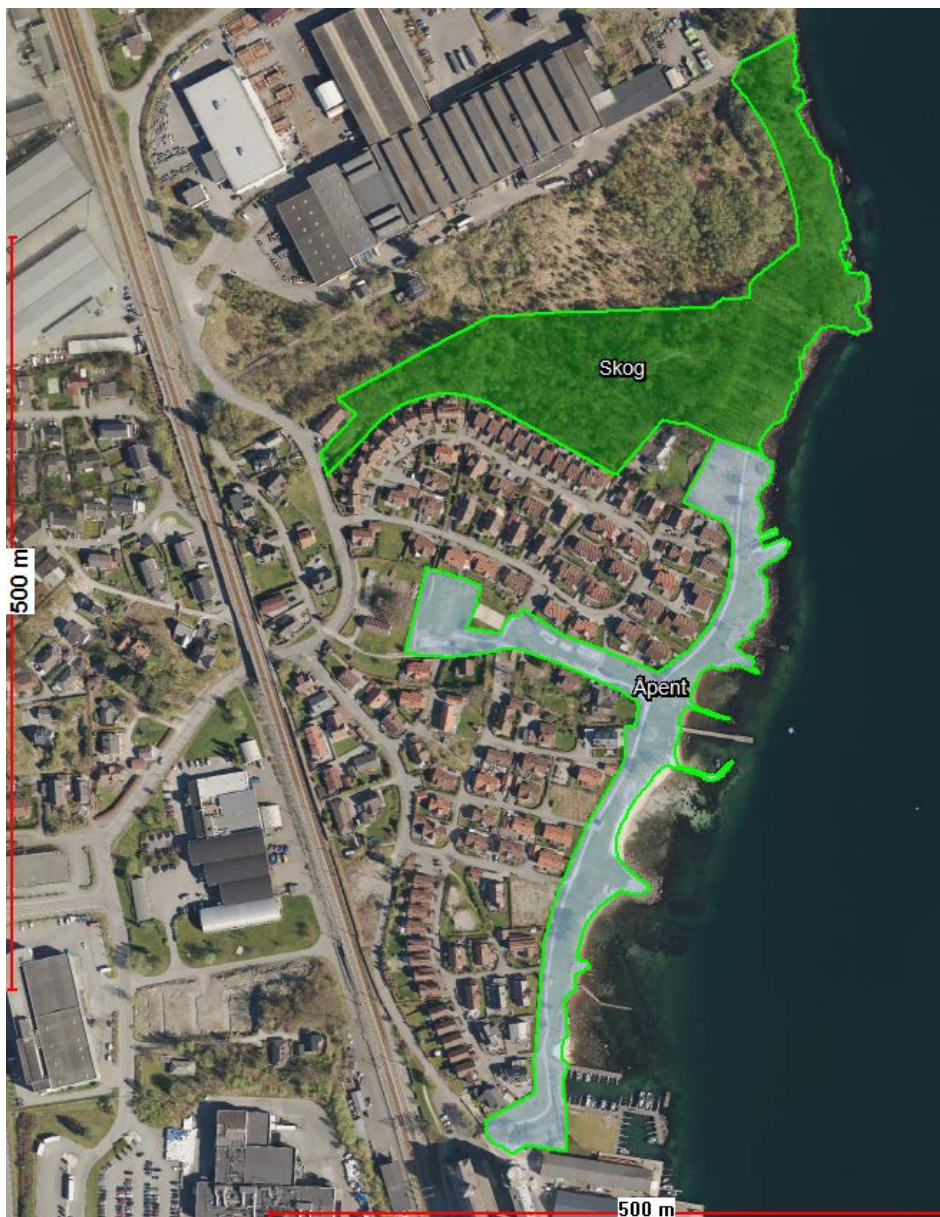
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Anleggsnr. 0916228 - avtale med privat om skjøtsel ved beite

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ullandhaug økologiske gård har avtale om å høste hyll på holmen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	34			Skjøtselsavtale
SUM KOSTNADER					

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Forusskogen

Naturverdi og landskap:

Et langstrakt friområde mellom bebyggelsen og sjøen. I nord står en eikeskog med rikt potensial for høyt naturmangfold og store opplevelsesverdier. Det vokser noe innplantede bartrær i skogen som bør felles for å gi plass til eiketrærne. Det går turstier gjennom hele området.

Bruk av friområdet:

Området er et populært nærturområde tilrettelagt med turveier, lekeplass, balløkke, benker og badeplasser. Det er mye brukt av barnehager og beboere i området, og flere andre som går tur langs sjøen.

En av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Grasslått og plen. Skogskjøtsel ved behov.

Fremtidig skjøtsel:

Felt med innplantet bartrær bør felles. Åpne arealer skjøttes for å holde disse åpne. Skogskjøtsel.

Eksisterende avtaler:

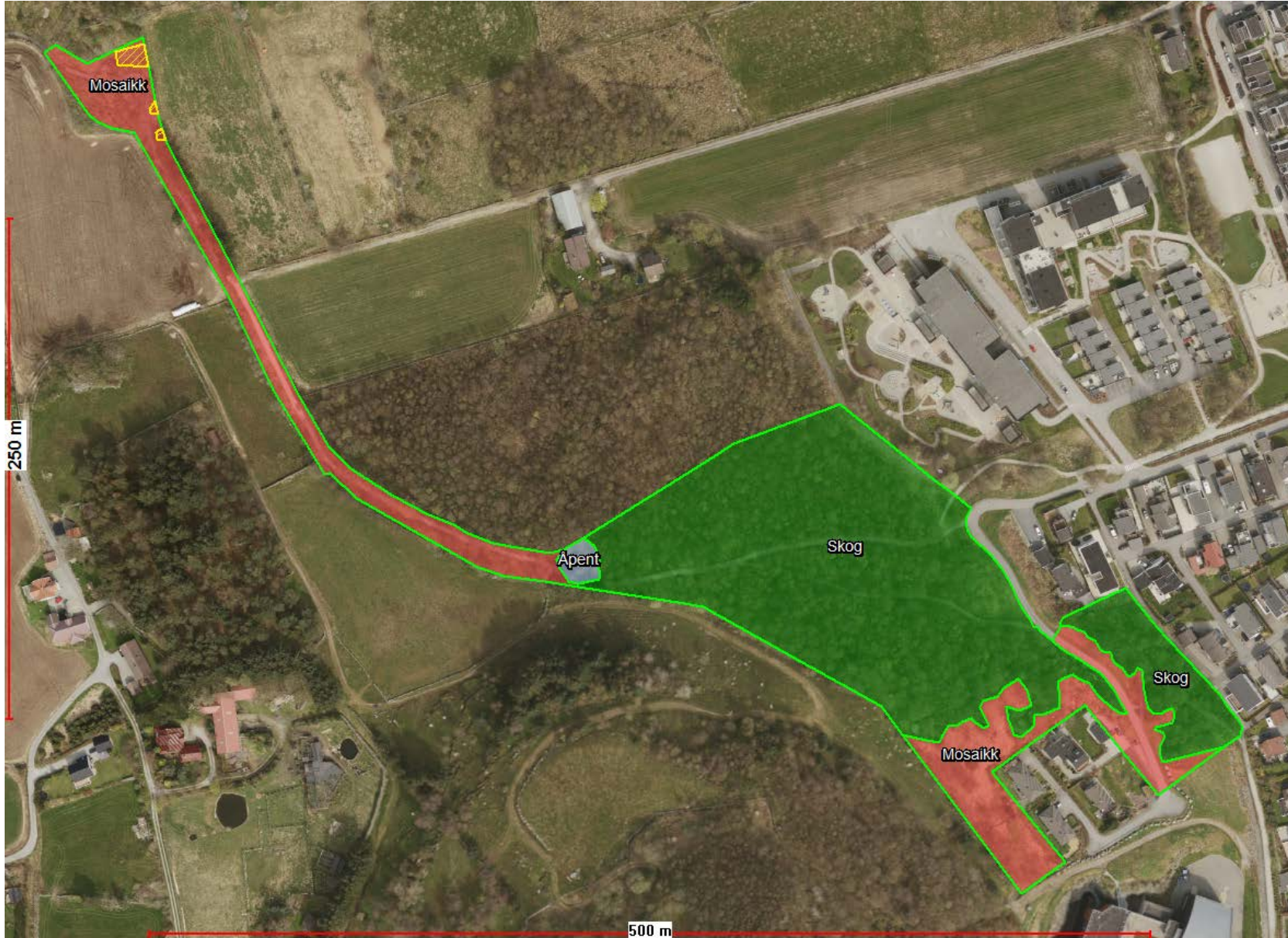
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtaler om vegetasjonsrydding med frivillige.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	19			
Skog	Totalt	29			
Skog	Treslags-skifte		50 000		Uttak av gran i eikeskogen.
SUM KOSTNADER			50 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Ungdomsgeilen – Jåttå

Naturverdi og landskap:

Dette friområdet består for det meste av skogdekkede arealer med løvskog bestående av bjørk, hassel, rogn og platanlønn. Noen åpne områder innimellom og en liten dam. Det er flere store steiner/flyttblokker i skogen.

Bruk av friområdet:

Friområdet er et populært nærturområde tilrettelagt med turvei og benker. Det er mye brukt av barnehager og beboere i området.

Tre av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Skogskjøtsel ved behov.

Fri sikt: Et utsiktspunkt er etablert i østre del av område ved sitteplass.

Fremtidig skjøtsel:

Tynning i skogen. Vurdere fjerning av platanlønn. Holde utsiktspunkt åpent. Holde dammen åpen.

Eksisterende avtaler:

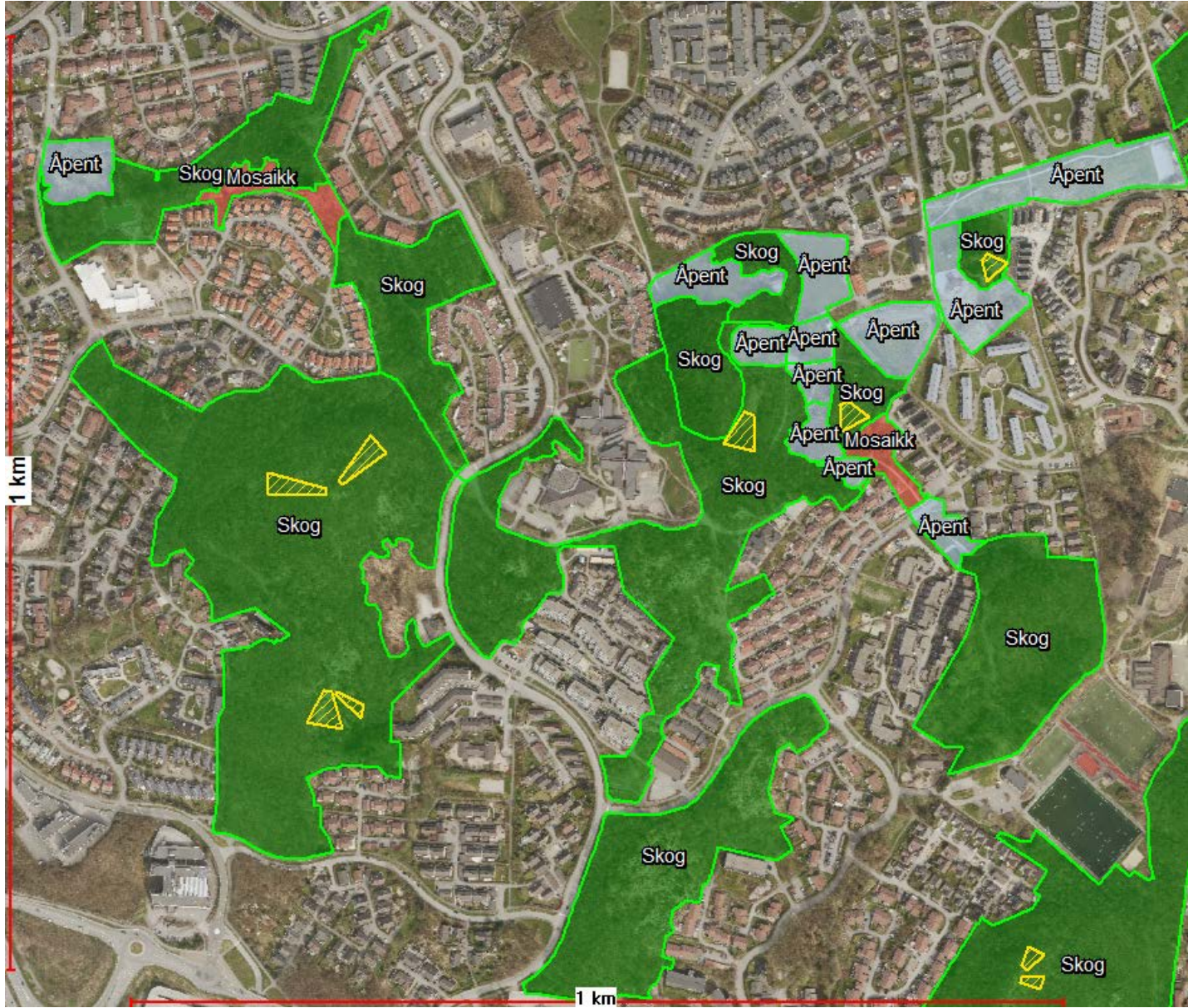
Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Mosaikk	Totalt	10			
Skog	Totalt	24			
Mosaikk	Vegetasjonsrydding	10		2 000	Vedlikeholdsrydding ved behov.
Skog	Tynning	5	30 000		
Dam	Renske		30 000		
Frisikt	Vegetasjonsrydding			1 000	Vedlikeholdsrydding ved behov.
SUM KOSTNADER			60 000	3 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Godeset – Gausel

Naturverdi og landskap:

Området har en blanding av skog, områder i gjengroing og åpne områder. Skogen er bjørkedominert, og tidvis eldre bjørkeskog. Eik er vanlig i området som enkelttrær eller i mindre klynger. I enkelte bratte sør og østhelninger vokser gammel eikeskog. De minste skogene har et sterkt innslag av fremmede arter som gran, platanlønn og mispel.

Fritidsgården på Gausel

Fritidsgården på Gausel er en del av Stavanger friluftssenter og er 61 dekar stor. Fritidsgården har produksjon av grønnsaker, korn og urter og har en variert dyrebesetning som brukes til undervisning. Skog- og engarealene rundt Fritidsgården slås eller beites.

Bruk av friområdet:

Områdene er mye brukt som nærturområder, og svært populære til både til rekreasjon og mosjon. Det er flere skoler og barnehager som benytter områdene.

På Fritidsgården er det lekeplass, sitteplasser og grillhytter. Her har også Godeset speidergruppe bygd en speiderbase med kommunalt bidrag. Denne er åpen for alle.

Pågående skjøtsel:

Det foreligger avtale med private om årlig tynning av skogen på Hedda og flere andre skoger. Arbeidet har gått over flere år, og viser nå svært gode resultat. Skogen er blitt halvåpen og lett fremkommelig.

Fremtidig skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel, uttak av fremmede treslag. De mindre skogene trenger tynningshogst.

Eksisterende avtaler:

Skjøtelsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Avtale med frivillig om vegetasjonsrydding (tynning, fjerning av fremmede arter og rydding av utsiktspunkt) i friområdet ved Hedda. Avtale med velforening om vegetasjonsrydding i del av friområdet ved Eikeberget (gnr/bnr 14/2 og 14/647).

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	50			
Mosaikk	Totalt	8			
Skog	Totalt	251			
Åpent	Grasslått	34			Skjøttes av Fritidsgården.
Åpent	Vegetasjonsrydding	5	20 000	1 000	Vedlikeholdsrydding hvert 3. år.
Skog	Tynning	100		20 000	Vedlikeholdsavtale Hedda
Frisikt	Vegetasjonsrydding		30 000	10 000	
SUM KOSTNADER			50 000	31 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Ulsberget

Naturverdi og landskap:

Ulsberget er et skogdekket område med fine turstier. Det er store felt med eldre eikeskog innen friområdet, særlig verdifull er skogen i sørøst. Det er spor av bygdeborg på toppen av Ulsberget.

Bruken av området:

Området er mest brukt som nærturområde.

Pågående skjøtsel:

Ordinær skogskjøtsel.

Fri sikt: Det er lagt inn to utsiktspunkt i planen. Det er ganske krevende å rydde disse, da det er vanskelig å komme inn med utstyr.

Fremtidig skjøtsel:

Tynne langs turstier og åpne frisiktspunkt på toppen.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Skog	Totalt	75			
Skog	Tynning		20 000		Tynning langs sti.
Fri sikt	Vegetasjonsrydding		150 000		Vanskelig tilgjengelig.
SUM KOSTNADER			170 000		

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

Vaulen friområde

Naturverdi og landskap:

Vaulen friområde er et svært populært friområde på Hinna, med en stor velkjent badeplass. Området har store grasarealer, sandstrand og fine strandberg. Det er også noen teiger med blandingskog.

Bruk av friområdet:

Vaulen er en svært populær badeplass tilrettelagt med lekeplasser på land og i vann, turveier, sittegrupper, toalett og store plenarealer.

To av de 52 hverdagsturene i Stavanger går gjennom friområdet.

Pågående skjøtsel:

Store areal med plenslått, ellers ordinær skogskjøtsel etter behov. Målet er å opprettholde dagens standard i området, slik at det fortsatt vil være et mye brukt friområde fremover.

Fri sikt: Det er laget ett utsiktpunkt. En kan vurdere om dette skal utvides.

Fremtidig skjøtsel:

Opprettholde dagens standard, vurdere tynningshogst i skogen ytterst på neset for å bedre fremkommeligheten. Vegetasjonsrydding i frisiktkorridor.

Eksisterende avtaler:

Skjøtselsavtaler (beite og slått): Ingen.

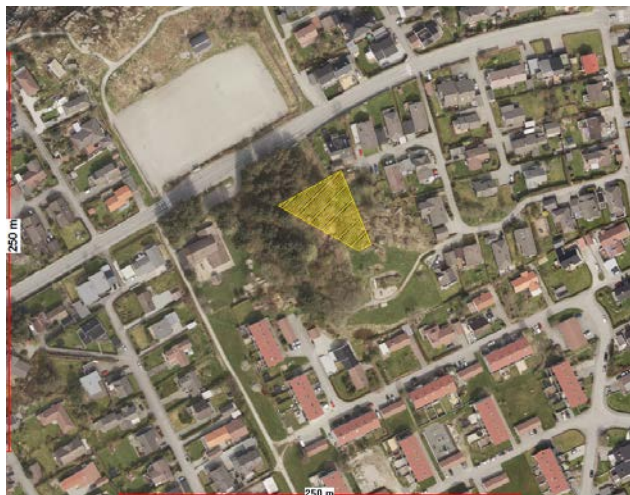
Vedlikeholdsavtaler med naboer/frivillige: Ingen.

Kostnader:

Kategori	Tiltak	Ant daa	Restaurering	Årlig kostnad	Kommentar
Åpent	Totalt	40			
Mosaikk	Totalt	13			
Skog	Totalt	83			
Åpent	Vegetasjonsrydding	5	40 000		Åpne nes i nord.
Mosaikk	Tynning	5	40 000		Vedlikeholdsrydding ved behov.
Skog	Tynning	83	60 000		Tynne i skogen.
Frisikt	Vegetasjonsrydding		30 000	1 000	Vedlikeholdsrydding ved behov.
SUM KATEGORIER			170 000	1 000	

Tiltakene i tabellen kommer i tillegg til ordinær drift som er beskrevet i anleggsregisteret (ISY-park). Kostnader for ordinær drift inngår i årlig ramme med kommunens utfører for bydelen.

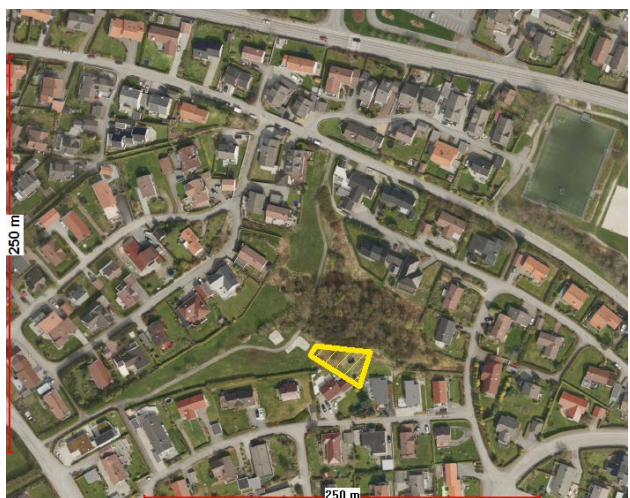
Ørnaberget fri sikt, Kvernevik

Bjergsted fri sikt

Kumarka, Hillevåg

Andre områder – «Fri sikt» og sjøfuglholmer

Enkelte områder hvor det bør skjøtsel har vært for små til å få et eget kapittel. Dette gjelder noen mindre frisiktsområder som ikke ligger i de store friområdene og seks små holmer hvor det hekker sjøfugl.

Hekkeholmer for sjøfugl:

I Stavanger kommune er det 6 holmer som er vernet som hensynssone i kommuneplanen for å ivareta hekkende sjøfugl. Disse er også i kommunal eie. Tre av disse ligger i Byfjorden, hhv Majoren, Plentinggen og Tjuvholmen. Resterende tre holmer er Grasholmen i Skeisvika, Svartaskjær og Ormøyholmen. De to førstnevnte ligger ved Hundvåg og siste ved Ormøy.

Felles for alle holmene er at de er hekkeplass for sjøfugl, og da særlig måker og terner. Dette er arter som krever åpne og oversiktlige hekkeplasser med lite vegetasjon. Flere av holmene er i en gjengroingsfase i dag, og krever jevnlig vegetasjonsrydding for at fuglene skal ha egnede hekkeplasser. Mink er en direkte trussel mot hekkefuglene, og skal bekjempes årlig før hekkesesongen.

Område	Kategori	Tiltak	Restaurering	Årlig kostnad
Ormøyholmen	Åpent	Rydding	20 000	1 000
Skeisholmen	Åpent	Rydding		1 000
Svartaskjær	Åpent	Rydding		1 000
Majoren	Åpent	Rydding		1 000
Plentinggen	Åpent	Rydding		1 000
Tjuvholmen	Åpent	Rydding		1 000
SUM KOSTNADER			20 000	45 000

Fri sikt – Bjergsted

Åpne to nye utsiktskoridorer fra parken mot sjø. Skal ikke berøre gamle trær. Vil gi en bedre landskapsopplevelse i parken.

Fri sikt – Ørnaberget

Det er etablert et frisiktspunkt på Ørnaberget, som må vedlikeholdes.

Fri sikt – Kumarka, Hillevåg

Det er etablert et frisiktspunkt på Kumarka, som må vedlikeholdes.

Område	Kategori	Tiltak	Restaurering	Årlig kostnad
Ørnaberget	Fri sikt	Rydding		2 000
Bjergsted	Fri sikt	Rydding	20 000	2 000
Kumarka	Fri sikt	Rydding		2 000
SUM KOSTNADER			20 000	6 000

VEDLEGG

Detaljert oversikt over kostnader ved planen. Kostnad for restaurering viser engangsinvesteringen for istandsetting av områdene, og årlig vedlikehold er utgifter til å opprettholde denne tilstanden.

OMRÅDER PR BYDEL	ÅRLIG VEDLIKEHOLDSKOSTNAD	TOAL KOSTNAD RESTAURERING
Eiganes og Våland SUM	135 700	710 000
Bjergsted	2 000	20 000
Lassa	3 200	190 000
Litle Stokkavatn og omkr	37 500	450 000
Majoren	1 000	
Mosvatnet og Vålanskogen	80 000	50 000
Plenting	1 000	
Tjuvholmen	1 000	
Gramstadhaugen	10 000	
Hillevåg SUM	166 350	1 472 500
Bergåstjern	7 000	150 000
Bøygen	15 600	
Jernaldergården	7 000	
Litle Ullandhaug	22 000	
Sommerro		22 500
Sørmarka	67 750	1 050 000
Vannassen	45 000	250 000
Kumarka	2 000	
Hinna SUM	64 000	730 000
Boganes	8 000	120 000
Forusskogen		50 000

OMRÅDER PR BYDEL	ÅRLIG VEDLIKEHOLDSKOSTNAD	TOAL KOSTNAD RESTAURERING
Gauselholmen		
Gauselskogen	20 000	50 000
Godeset - Gausel	31 000	50 000
Hindalsdammen	1 000	60 000
Ulsberget		170 000
Ungdomsgeilen	3 000	60 000
Vaulen friområde	1 000	170 000
Hundvåg SUM	347 350	2 369 000
Ausbø/Klampen	20 000	407 000
Bjørnøy nord	6 000	
Buøy - Skogen	2 500	100 000
Dollevigå, Roaldsøy	7 650	200 000
Engøy	15 000	143 000
Husabøryggen	26 000	220 000
Lunde	180 000	910 000
Ormøyholmen	1 000	20 000
Saltneset	17 500	130 000
Skeisholmen	1 000	
Svartaskjær	1 000	
Sølyst	8 300	39 000
Trollskogen	30 200	200 000
Tømmervika	31 200	
Madla SUM	359 000	1 260 000
Aubeberget	15 000	70 000
Håhammaren	3 000	
Korpsdalen		40 000
Krossberg		120 000
Kvernavikskogen		100 000

OMRÅDER PR BYDEL	ÅRLIG VEDLIKEHOLDKOSTNAD	TOAL KOSTNAD RESTAURERING
Kvernevik friområde	30 000	
Madlaforen		200 000
Mjughaug	25 000	30 000
Resnes	5 000	
Store Stokkavatn	230 000	550 000
Tjensvoll friområde	49 000	150 000
Ørnaberget	2 000	
Storhaug SUM	157 100	1636 000
Fri Breivik Ramsvik	45 900	81 000
Fri Ramsvig Strømvik	33 200	
Langøy	18 000	550 000
Lindøy	40 000	130 000
Litle Marøy	5 000	
Store Marøy	15 000	400 000
Vassøy		475 000
Tasta SUM	48 300	430 000
Austre Åmøy		60 000
Dusavik	10 800	
Tastarustå med Varden	7 000	40 000
Tastaveden	18 000	180 000
Vardeneset	12 500	150 000
Andre SUM	125 000	
Alle friområder GJERDING	125 000	
Totalsum	1 402 800	8 607 500

